

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA GARWOLINA na lata 2024-2030

ZAMAWIAJĄCY

Miasto Garwolin

ul. Staszica 15,
08-400 Garwolin

WYKONAWCA

Energia dla Miast Sp. z o.o.

ul. Powstańców Śląskich 1
43-190 Mikołów

tel.: 662 239 612

e-mail: biuro@energiadlamiast.pl

OPRACOWANIE

Kamil Krzoski – kierownik zespołu

Michał Mroskowiak

Anna Owsikowska

Katarzyna Płonka-Peła

Szanowni Państwo!

Ostatnie lata upływają w Mieście pod znakiem wielu pozytywnych zmian.

Nowe inwestycje, rosnący budżet miejski oraz skutecznie pozyskiwane środki zewnętrzne, pokazują, że na naszych oczach, Garwolin zmienia się na lepsze.

Jednakże nie był to czas łatwy – pandemia COVID-19, wybuch wojny na Ukrainie, wysoka inflacja i niespotykane wcześniej, skokowe wzrosty cen gazu, węgla i energii elektrycznej, stały się serią wyzwań, z jakimi musieliśmy zmierzyć się nie tylko jako samorząd, ale również jako mieszkańcy i lokalni przedsiębiorcy, ale z których, co widzę na co dzień, wyszliśmy silniejsi i jeszcze mocniej zmotywowani do

działania, dzięki czemu mogliśmy w ogromnej radości świętować również wyjątkową rocznicę 600-lecia nadania praw miejskich. Jest to zatem dobry czas na otwarcie nowego rozdziału w historii naszego Miasta.

Dlatego też oddajemy w Państwa ręce Strategię Rozwoju Miasta Garwolina na lata 2024-2030. Garwolin ma szansę rozwijać się jako jeden z najważniejszych ośrodków gospodarczych regionu, będący lokalnym generatorem miejsc pracy, a także centrum kulturalnym i edukacyjnym. Zaawansowane są prace projektowe związane z budową mostu na rzece Wiśle, który ma połączyć powiat garwoliński i kozienicki. Inwestycja będzie miała kluczowe znaczenie, ponieważ zwiększy się potencjał regionu, który może przełożyć się na nowe inwestycje oraz poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw zlokalizowanych w naszym regionie. Chcielibyśmy zarazem, aby nasza mała ojczyzna - była miejscem przyjaznym dla wszystkich – niezależnie od wieku czy zamożności, stając się atrakcyjną alternatywą dla zgiełku dużych aglomeracji.

Potrzebujemy uporządkowanej gospodarki przestrzennej, zadbanej terenów zielonych, czystego powietrza, ale nie tylko. Miasto to również relacje, poczucie tożsamości i wrażliwość na potrzeby najsłabszych i najuboższych.

W tym ciągle trudnym czasie, pełnym niepewności co do rozwoju sytuacji na świecie, realizacja tej wizji wymagać będzie od nas wiele pracy, ale jestem przekonana, że drzemie w naszym Mieście ogromny potencjał i wspólnie możemy go urzeczywistnić.

Burmistrz Miasta Garwolina

Marzena Świeczak

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	5
2. WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ.....	7
3. ANALIZA SWOT.....	11
4. WYZWANIA ROZWOJOWE.....	13
5. ANALIZA NADRZĘDNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	18
6. MISJA I CELE STRATEGII.....	32
7. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.....	39
8. PLAN DZIAŁAŃ	43
9. OCZEKIWANE REZULTATY DZIAŁAŃ.....	72
10. POTENCJAŁ GEOTERMALNY MIASTA GARWOLINA	74
11. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	76
12. UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW W OPRACOWANIU STRATEGII.....	79
13. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	80
14. SYSTEM REALIZACJI I MONITOROWANIA STRATEGII	80

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Miasta Garwolina na lata 2023-2030, jest najważniejszym dokumentem strategicznym Miasta. Wyznacza kierunki rozwoju i cele do jakich dążyć powinien w swojej polityce samorząd w perspektywie 2030 roku. Działania te obejmować powinny wpływ na kluczowe sfery życia:

1. **POLITYCZNĄ** - Strategia określa politykę władz lokalnych oraz cele, które powinny być zawarte w innych lokalnych dokumentach strategicznych w perspektywie długookresowych celów rozwojowych Miasta.

2. **EKONOMICZNĄ** - Strategia stanowi podstawę do ubiegania się o środki budżetowe w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

3. **SPOŁECZNĄ** - Strategia podkreśla jakimi wartościami kierować powinien się samorząd oraz jaki jest plan na rozwiązywanie problemów społecznych.

4. **GOSPODARCZĄ** - Strategia wskazuje na kierunki rozwoju aktywności gospodarczej w perspektywie dążenia do zrównoważonego rozwoju Miasta obejmującego potrzeby mieszkańców oraz interes przedsiębiorców.

Kluczowym elementem Strategii są cele wyznaczone dla Miasta Garwolina do roku 2030. Podczas ich definiowania, zadbano o ich zgodność z dokumentami strategicznymi na wyższym szczeblu – strategią województwa, a także krajowymi i unijnymi dokumentami horyzontalnymi. Zbieżność celów będzie dodatkowym atutem podczas ubiegania się przez Miasto Garwolin o środki z budżetu państwa oraz funduszy unijnych na realizację projektów strategicznych.

Przygotowanie Strategii poprzedziło opracowanie dokumentu pn. Diagnoza Społeczno-Gospodarcza Miasta Garwolina, której celem było określenie trendów zachodzących w poszczególnych sferach funkcjonowania Miasta na przestrzeni ostatnich lat oraz zidentyfikowanie przyszłych kierunków zmian.

Diagnoza stanu obecnego oraz poznanie oczekiwań mieszkańców odbyło się również na podstawie badania ankietowego mieszkańców, które uzupełniły dane statystyczne pozyskane m.in. ze źródeł Urzędu Miasta w Garwolinie, Banku Danych Lokalnych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

Wnioski z opracowanej Diagnozy stały się podstawą do sformułowania wizji, misji oraz wyznaczenia celów i kierunków działań w Strategii.

Można więc powiedzieć, że Strategia jest kompleksowym opracowaniem, które:

- diagnozuje stan, w jakim obecnie znajduje się Miasto – w tym jego silne i słabe strony,
- określa kierunek, w jakim powinna rozwijać się Miasto;

Strategia wskazuje również na działania, które przyczynią się do tego, aby Strategia nie była tylko zbiorem pustych postulatów, ale realnie i pozytywnie wpływała na otaczającą nas rzeczywistość.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

Kompleksowa i pogłębiona diagnoza miejsca w jakim znajduje się Garwolin, stanowiła punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju.

W pracy nad dokumentem połączone zostały dwa punkty widzenia:

- **Subiektywny** – jakim jest spojrzenie na sytuację Miasta z perspektywy mieszkańców - zrealizowane w formie badania ankietowego. Badanie cieszyło się dużą popularnością – w trwającej ankietyzacji, wypełniono 400 formularzy opinii.
- **Obiektywny** – którym jest zebranie danych statystycznych dotyczących Miasta, z takich źródeł jak: Bank Danych Lokalnych oraz Główny Urząd Statystyczny.

Rysunek 1 Schemat opracowywania diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT

Pełne przedstawienie wyników ankietyzacji oraz przegląd danych statystycznych znaleźć można w załącznikach do Strategii:

1. **ZAŁĄCZNIK I** – Diagnoza społeczno-gospodarcza;
2. **ZAŁĄCZNIK II** – Raport z ankietyzacji;

W poniższym, tabelarycznym ujęciu, znajduje się wyciąg najważniejszych konkluzji i obserwacji, wynikających z przeprowadzonej diagnozy i badania.

STREFA FUNKCJONALNA	WNIOSKI
	<ul style="list-style-type: none"> • Garwolin znajduje się w bardzo korzystnym położeniu geograficznym na głównym szlaku komunikacyjnym osi Lublin - Warszawa. • Na przeważającej części Miasta występują dobre warunki posadowienia dla inwestycji budowlanych. Lokalnie, należy jednak liczyć się z możliwością wystąpienia podtopień i występowania terenów zalewowych o wysokim poziomie wód gruntowych. • Zasób terenów pod inwestycje to niewątpliwy atut Miasta. Dzięki rozwojowi nowych stref przewidzianych do inwestycji Garwolin może się rozwijać zarówno jako miejsce osiedlania się nowych mieszkańców, jak i miejsce przyciągające inwestorów tworzących miejsca pracy. • Z uwagi na perspektywę rozwoju Miasta w kierunku lokalnego centrum usług oraz zatrudnienia, przyjąć należy, iż gleby o niskiej bonitacji powinny być wykorzystane na cele poza rolnicze (rozwój zabudowy, budowa instalacji odnawialnych źródeł energii). W obszarze wyłączonym z zabudowy, dążyć należy do przeciwdziałania degradacji glebom, a w pobliżu powierzchniowych zbiorników wody oraz ciekach wodnych ograniczać należy użytkowanie orne oraz stosowanie środków chemicznych.

- Liczba mieszkańców Miasta utrzymuje się na stałym poziomie, jednak zmienia się struktura społeczna – Garwolin zmagać się będzie w najbliższych latach z problemem starzenia się społeczeństwa.
- Poprawiająca się sytuacja gospodarcza oraz intensywne krajowe programy społeczne (m.in. program 500+), wpłynęły na poprawę sytuacji majątkowej rodzin mieszkających na obszarze Garwolin. Z uwagi jednak na starzenie się społeczeństwa spodziewać się należy rosnących potrzeb świadczeń społecznych związanych z domami pomocy społecznej, świadczeniami pielęgnacyjnymi oraz potrzebą zapewnienia odpowiedniej infrastruktury spędzania wolnego czasu i działań aktywizujących dla seniorów.
- Wyniki egzaminów po szkole podstawowej wskazują, że poziom kształcenia w szkołach podstawowych jest na poziomie dobrym, zbliżonym do średniej krajowej. Choć nie jest to zadanie Miasta, na terenie Garwolina rozwijać należy szkolnictwo zawodowe. W szczególności poprzez klasy branżowe prowadzone we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami.
- Poziom wynagrodzeń w powiecie garwolińskim, jest znacząco niższy niż średnia krajowa i wojewódzka. Jest to z jednej strony czynnik przyciągający inwestorów, dla których niższy koszt pracy może być przewagą konkurencyjną. Z drugiej strony osoby najlepiej wykształcone i związane z kreatywnymi sektorami mają możliwość lepiej wynagradzanego zatrudnienia w większych ośrodkach miejskich.
- Konieczne jest, jednakże stworzenie atrakcyjnego zasobu mieszkaniowego dla osób gorzej sytuowanych. W szczególności mieszkań komunalnych.

- Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy poprawia się. W latach 2015-2022 rosła liczba osób pracujących, liczba podmiotów gospodarczych oraz spadała stopa bezrobocia. Niepokojącym zjawiskiem jest jednak liczba osób trwale bezrobotnych, które nie są zainteresowane podjęciem zatrudnienia. Osoby trwale bierne zawodowo wymagają aktywizacji celem przywrócenia ich na rynek pracy, który po wielu latach wysokiego bezrobocia staje się rynkiem niedoboru wykwalifikowanych pracowników.
- Poważnym wyzwaniem w najbliższych latach będzie spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym. Bardzo niskie bezrobocie, a także ujemne saldo migracji, może być czynnikiem hamującym wzrost gospodarczy Miasta. Dla nowo tworzonych miejsc pracy, w powiecie garwolińskim, brakuje wystarczających zasobów pracowniczych.

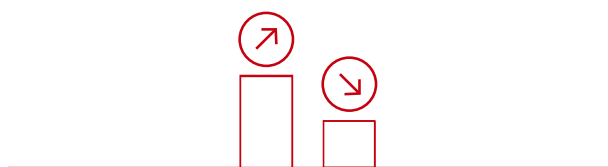

- Garwolin położony jest na ważnych szlakach komunikacyjnych i posiada dostęp do wszystkich kluczowych sieci energetycznych: gazu, energii elektrycznej i ciepła sieciowego. Dostępność infrastruktury nie jest jednak równomierna. Konieczne jest tym samym podjęcie inwestycji zwłaszcza w obszarze odnawialnych źródeł energii oraz poprawy jakości i przepustowości infrastruktury drogowej.
- Wraz z rozwojem Miasta, odnotowywany jest wzrost wykorzystania wszystkich mediów: wody, gazu, ciepła i energii elektrycznej. Zarazem energia z paliw kopalnych w wyniku obecnej sytuacji geopolitycznej uległa bardzo wysokiej inflacji. Dla zachowania konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców konieczne są inwestycje w lokalne, zeroemisyjne źródła energii, pozwalające zaopatrzyć w energię w szczególności lokalnych przedsiębiorców. Rozważyć należy również potencjalną możliwość inwestycji geotermalnej.

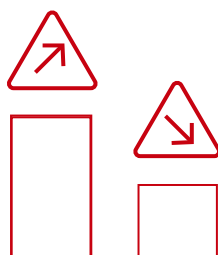
3. ANALIZA SWOT

Poniżej przedstawiono analizę SWOT dla planowanego zakresu zadań i celów określonych w strategii. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- **S** – Strengths (silne strony): wszystko, co stanowi silne strony miasta i gminy,
- **W** – Weaknesses (słabości): wszystko, co utrudnia realizację założonych planów,
- **O** – Opportunities (możliwości): wszystko, co może zwiększyć szanse powodzenia założonych planów,
- **T** – Threats (zagrożenia): wszystko, co zmniejsza szanse powodzenia założonych planów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dogodne położenie na głównym szlaku komunikacyjnym; • Dostępność terenów pod rozwój inwestycji mieszkaniowych i gospodarczych; • Bogate zasoby wodne; • Bogate tereny zieleni miejskiej; • Niski stopień przestępczości; • Dobry poziom dostępu do infrastruktury technicznej w centrum Miasta; • Rozwinięta infrastruktura sportowa i kulturowa; • Aktywna polityka samorządowa i dobrze funkcjonujący system opieki społecznej (MOPS); • Aktywne środowiska lokalne; • Dostępność do szkół podstawowych i zawodowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak miejsca opieki dla seniorów i infrastruktury senioralnej; • Niedostateczny rozwój strefy gospodarczej – brak innowacyjnych przedsiębiorstw; • Słaba infrastruktura rowerowa; • Niskie dochody budżetowe „per capita” w stosunku do dochodów budżetowych kraju; • Ujemny przyrost naturalny; • Braki w infrastrukturze bezpieczeństwa drogowego (oświetlenie ulic, doświetlenie skrzyżowań, chodniki); • Brak dostępnych mocy przyłączeniowych dla odnawialnych źródeł energii; • Słaba infrastruktura drogowa – brak wschodniej obwodnicy Miasta; • Ograniczona dostępność do żłobków i przedszkoli; • Brak głównej magistrali odwadniającej obszar Miasta; • Zmniejszanie się powierzchni biologicznie czynnej; • Brak MPZP – ingerencja deweloperów, którzy wykorzystują jedynie decyzje o warunkach zabudowy.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Polityka krajowa i europejska ukierunkowana na rozwój, poprawę jakości powietrza efektywności energetycznej i ochrony środowiska; • Moda na przenoszenie się z centrów aglomeracji na spokojniejsze i mniej zurbanizowane tereny; • Rozwój strefy aktywności gospodarczej; • Możliwość pozyskania dodatkowych środków w ramach Krajowego Planu Odbudowy; • Rozwój pracy zdalnej umożliwiającej podejmowanie zatrudnienia w branżach kreatywnych oraz IT bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania (przeprowadzki do większych miast); • Atrakcyjność osadnicza – Miasto przyciąga nowych mieszkańców oraz deweloperów zainteresowanych inwestycjami mieszkaniowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • „Rozlewające się” budownictwo mieszkalne na obszary oddalone od istniejącej infrastruktury sieciowej; • Niepewność co do wysokości i kształtu dofinansowań unijnych w perspektywie budżetowej 2021-2027; • Starzenie się społeczeństwa może generować zwiększone zapotrzebowanie na pomoc społeczną i wsparcie środowiskowe; • Transformacja energetyczna prowadzić może do rosnących kosztów ogrzewania budynków; • Rosnące wymogi w zakresie polityki gospodarki odpadami oraz ochrony środowiska mogące generować dodatkowe, wysokie koszty bieżące. • Spowolnienie gospodarcze. • Zagrożenie zbyt wysokim poziomem zadłużenia i kosztami obsługi zadłużenia Miasta. • Spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym mogąca uniemożliwić rozwój przedsiębiorstw z uwagi na ograniczoną podaż pracowników.

4. WYZWANIA ROZWOJOWE

Zmieniające się uwarunkowania światowe powodują, że wyzwania, z którymi mierzy się polityka miejska ulegają ewolucji. Najlepszym tego przykładem była epidemia COVID-19, która odcisnęła trwałe piętno na niemalże wszystkich sferach życia: gospodarce, transporcie, edukacji, ochronie zdrowia, a także na kontaktach i relacjach międzyludzkich. Kolejnym, ogromnym wyzwaniem dla samorządów stała się sytuacja na Ukrainie, która spowodowała nie tylko skokowy wzrost cen paliw i energii, ale również ryzyko wystąpienia niedoborów węgla. Sytuacji społeczno-gospodarczej nie może zatem ograniczyć wyłącznie do aktywności samego Garwolina i jego otoczenia, ale również musi się odnieść do zmian zachodzących w szerszej skali – krajowej i europejskiej.

Na tej podstawie wytypowano cztery obszary, które potencjalnie stanowić będą największe wyzwanie dla Miasta Garwolin i jego mieszkańców w perspektywie 2030 r. i są to:

- 1. Adaptacja do zmian klimatu, ograniczanie zagrożeń dla środowiska oraz dążenie do neutralności klimatycznej.**
- 2. Problem tzw. Srebrnych Miast.**
- 3. Rozwój kapitału ludzkiego i odbudowa więzi międzyludzkich.**
- 4. Gospodarka o obiegu zamkniętym.**

Adaptacja do zmian klimatu, ograniczanie zagrożeń dla środowiska oraz dążenie do neutralności klimatycznej

Problematyka stanu środowiska i klimatu z każdym rokiem nabiera coraz większego znaczenia. Niezależnie od tego, czy jesteśmy zwolennikami teorii negatywnego wpływu człowieka na zmiany klimatyczne, czy też uważamy je za zjawisko naturalne i cykliczne, chyba wszyscy zdają sobie sprawę, że wszyscy oddychamy tym samym powietrzem i korzystamy z tego samego środowiska, które raz zniszczone wymaga pokoleń, aby móc je odtworzyć.

Na szczeblu regionalnym, jednym z najważniejszych wyzwań dla mieszkańców Garwolina będzie realizacja uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 162/17 z 24 października 2017 r. tzw. uchwała antysmogowa. W wyniku podjęcia uchwały, Sejmik Województwa Mazowieckiego, wprowadził na terenie województwa ograniczenia w zakresie eksploatacji indywidualnych instalacji spalania paliw stałych – od 1 stycznia 2028 r. dopuszczalna będzie wyłącznie eksploatacja instalacji spalania paliw stałych (węgla, pelletu, drewna), które spełnia minimum

standard emisyjny zgodny z 5 klasą granicznych wartości emisji zanieczyszczeń wyrażonych w normie PN-EN 303-5:2012. Równocześnie samorząd jak i lokalni przedsiębiorcy staną przed wyzwaniem przeprowadzenia transformacji energetycznej postępującej w kierunku odnawialnych i zeroemisyjnych źródeł energii.

Niewątpliwą koniecznością, staje się też budowanie i wykorzystanie tzw. zielono-niebieskiej infrastruktury, dostosowanej do coraz częstszych, nagłych zjawisk pogodowych: deszczy nawalnych, gradobić, burz i fal upałów.

Problem tzw. Srebrnych Miast

Od początku XXI wieku, obserwowana jest intensyfikacja dwóch zjawisk - pierwsze to demografia, która charakteryzuje się malejącą liczbą urodzeń oraz starzeniem się społeczeństwa. Zjawisko pogłębiane jest dodatkowo emigracją osób w wieku produkcyjnym do dużych miast. Drugie to urbanizacja, czyli rozrost miast i terenów podmiejskich. Zderzenie tych dwóch tendencji oznacza, że w coraz większym stopniu jakości życia w miastach będzie związana z seniorami. Zaledwie w przeciągu ostatnich 10 lat, na terenie Garwolina, liczba seniorów w ogólnej liczbie mieszkańców wzrosła z 15,8 % do 21,6 %, a w perspektywie roku 2030 prawdopodobnie co czwarty mieszkaniec Garwolina będzie osobą w wieku pow. 65 roku życia. Sytuacja ta, będzie nowym wyzwaniem dla samorządów – konieczne będzie nie tylko prowadzenie polityki prorodzinnej związanej z tworzeniem i poprawą infrastruktury żłobków, przedszkoli i szkół, ale również prowadzenie polityki senioralnej – związanej z opieką, aktywizacją i zdrowiem seniorów. Podejmowane do tej pory inicjatywy (np. karta seniora) są cenną odpowiedzią na potrzeby seniorów pozostających w pełni sił i aktywnie mogących korzystać z oferty kulturowej i sportowej. Osoby, które z powodów zdrowotnych mają problem z poruszaniem się, czy wręcz wyjściem z domu podlegają całkowitemu osamotnieniu i wykluczeniu społecznemu, a zapewnienie im stosownej opieki i godnych warunków życia będzie prawdopodobnie głównym cywilizacyjnym wyzwaniem naszych czasów.

Rozwój kapitału ludzkiego i odbudowa więzi międzyludzkich

Garwolin stanowi lokalne centrum przemysłowe, w którym siedzibę mają spółki będące krajowymi liderami swoich branż. Zarazem z Garwolinem związane jest bogate dziedzictwo historyczne – ponad 600 letniej historii. Ogromny potencjał należy dostrzec w działalności tzw. trzeciego sektora: branża kreatywna, animatorzy i społecznicy z instytucji kultury, sztuki, rozrywki i działań społecznych to ogromny kapitał, który ciężką pracą „u podstaw” mogą zmieniać życie mieszkańców Garwolina na lepsze. Cenne jest zwłaszcza wsparcie dla osób najstarszych dotkniętych często samotnością i odosobnieniem bądź problemami z samodzielnością w życiu codziennym.

W erze globalizacji konieczne jest zatem budowanie – poprzez wsparcie organizacji społecznych przywiązania do lokalnej ojczyzny, poczucia odpowiedzialności za lokalną społeczność oraz otaczającą nas przestrzeń. Brak kapitału społecznego, koncentracja tylko na czynnikach materialnych staje się głównym źródłem znieczulicy społecznej, która wyrażana była jako jedna z głównych obaw w przeprowadzonym badaniu ankietowym.

Okres pandemiczny uwidoczniał i przyspieszył te niebezpieczne procesy społeczne: alienacji, znieczulicy i nieufności. Jednym z filarów odbudowy zaufania społecznego są działania związane z kapitałem społecznym – w szczególności inicjatywy lokalnych społeczników i aktywistów, których codzienna praca jest wręcz nieoceniona.

Istotne jest również uruchomienie drugiego obszaru zaufania, jakim jest sfera gospodarcza - wdrożenie elementów gospodarki cyrkularnej i ekonomii współdzielenia w formie inicjatyw spółdzielczych i klastrowych, budujących lokalną wspólnotę i więzi.

Istotne jest również zmierzenie się ze zjawiskiem imigracyjnym. Pracownicy z Europy Wschodniej pełnią już istotną rolę w wielu branżach i sektorach gospodarczych. Konieczne jest stworzenie polityki i rozwiązań, które pozwolą im poprzez kulturę, język i wzajemną akceptację zintegrować się z naszym społeczeństwem i osiedlić w Garwolinie na stałe.

Gospodarka o obiegu zamkniętym

Zgodnie z celem osiągnięcia neutralności klimatycznej UE do 2050 r. zawartym w Zielonym Ładzie, Komisja Europejska w marcu 2020 r. przedstawiła plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, który obejmuje propozycje dotyczące bardziej zrównoważonego projektowania produktów, zmniejszenia ilości odpadów i wzmocnienia pozycji obywateli (np. dając im „prawo do naprawy”).

Szczególną uwagę zwrócono na sektory wymagające dużej ilości zasobów, takie jak elektronika i ICT, tworzywa sztuczne, tekstylia i budownictwo. Docelowo planuje się:

- zwiększyć zakres ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych o 55%;
- ustanowić do 1 stycznia 2025 r. system selektywnego zbierania tekstyliów i odpadów niebezpiecznych z gospodarstw domowych.

Model gospodarki o obiegu zamkniętym:
mniej surowców, mniej odpadów, mniej emisji

Rysunek 2 Model gospodarki o obiegu zamkniętym.

źródło: https://www.europarl.europa.eu/resources/library/images/20230222PHT76215/20230222PHT76215_original.jpg

Łączna ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu miasta Garwolina na podstawie Sprawozdania Burmistrza Miasta Garwolina z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2022 rok wyniosła 5 375,37 Mg, w tym 2 009,837 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz 339,1265 Mg odpadów komunalnych odebranych w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Zgodnie z zapisami art. 3b ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy są zobowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej 25 % wagi zebranej w 2022 rok. Miasto Garwolin osiągnęło wysoki wskaźnik 30,80%. W świetle prowadzonej polityki dotyczącej odpadów na obszarze Unii Europejskiej poziom ten nie jest jednak wystarczający. Poczynając od 2021 r. gminy są obowiązane osiągnąć poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 20% wagowo – za rok 2021;
- 25% wagowo – za rok 2022;
- 35% wagowo – za rok 2023;
- 45% wagowo – za rok 2024;
- 55% wagowo – za rok 2025;

- 56% wagowo – za rok 2026;
- 57% wagowo – za rok 2027;
- 58% wagowo – za rok 2028;
- 59% wagowo – za rok 2029;
- 60% wagowo – za rok 2030;

Poziomy wzrastają nieregularnie o 1, 5 czy 10 punktów procentowych rok do roku, przy czym w najbliższych 3-ech latach skok ten ma charakter skokowy o 10 punktów r/r i już w 2025 roku wymóg osiągnie 55%.

Wysokość kar oblicza się jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych na składowisku, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 290 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, i brakującej masy odpadów komunalnych wyrażonej w Mg, wymaganej do osiągnięcia odpowiedniego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych lub ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Stawka opłaty za rok 2022 wynosiła 312,10 zł/Mg (jednak co roku rośnie), potencjalnie więc niespełnienie wymogów związanych z wdrażaniem gospodarki o obiegu zamkniętym grozi istotnymi karami umownymi. Przy poziomie wytworzenia odpadów wynoszącym 5 375 Mg rocznie, wymóg recyklingu w 2025 r. wyniesie 2 950 Mg, podczas gdy realnie odzyskiwanych jest 1 600 Mg rocznie. Brakujące 1 350 Mg, w przypadku opłaty wynoszącej 310 zł/Mg skutkować będzie ryzykiem nałożenia kary wynoszącej ponad 400 tys. zł rocznie.

Ponadto, dodatkowe, analogiczne ograniczenia dotyczą poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz maksymalny poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Rosnące wymogi związane z gospodarką odpadami skutkować będą wzrostem kosztów gospodarki odpadami, która bezpośrednio przekłada się na wysokość opłat, które ponoszą mieszkańcy za odbiór odpadów. Konieczne jest zatem podjęcie zintegrowanych działań na szczeblu powiatu i województwa celem unowocześnienia systemu zbierania i przetwarzania odpadów.

5. ANALIZA NADRZĘDNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

I

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+. Innowacyjne Mazowsze

Po względem osadniczym, na tle wojewódzkim, Miasto Garwolin stanowi część Siedleckiego Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI siedlecki), który obejmuje obszar administracyjnie złożony z sześciu powiatów: garwolińskiego, łosickiego, siedleckiego, sokołowskiego, węgrowskiego oraz Siedlec – miasta na prawach powiatu. Miasto Garwolin, traktowane jest jako ośrodek lokalny o znaczeniu powiatowym.

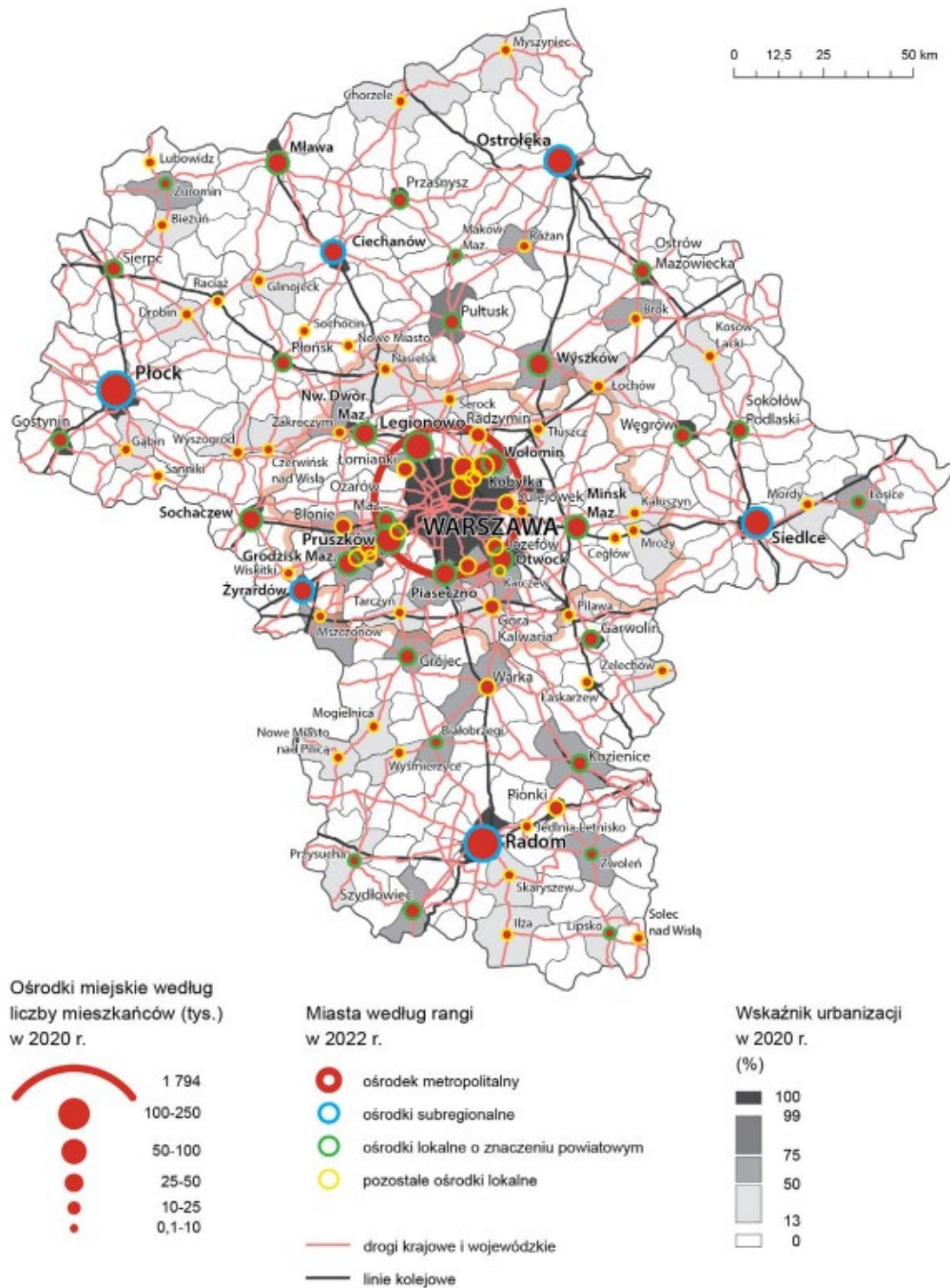
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego, OSI siedlecki koncentrować powinien swój rozwój wokół poprawy atrakcyjności inwestycyjnej, wzmocnienia postaw przedsiębiorczych i rozwoju lokalnych rynków pracy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału i specjalizacji gospodarczych. Ponadto, istotne jest wzmocnienie zdolności obszaru do rozwoju nowych branż w celu dywersyfikacji gospodarki podregionu i wzmocnienia bazy dochodowej samorządów lokalnych.

Atrakcyjność turystyczna, w szczególności obszarów w pasmach przyrodniczo-kulturowych, pozwala na rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej. W OSI siedleckim, niezbędne są także działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej.

Kluczowe obszary działań w OSI siedleckim obejmują.

1. Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru poprzez:
 - a. wzmocnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego,
 - b. rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej,
 - c. rozwój infrastruktury turystycznej i promocję zintegrowanej oferty turystycznej.
2. Poprawa stanu środowiska poprzez:
 - a. rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
 - b. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,

- c. modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.

Rysunek 3 Sieć osadnicza województwa mazowieckiego.

źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

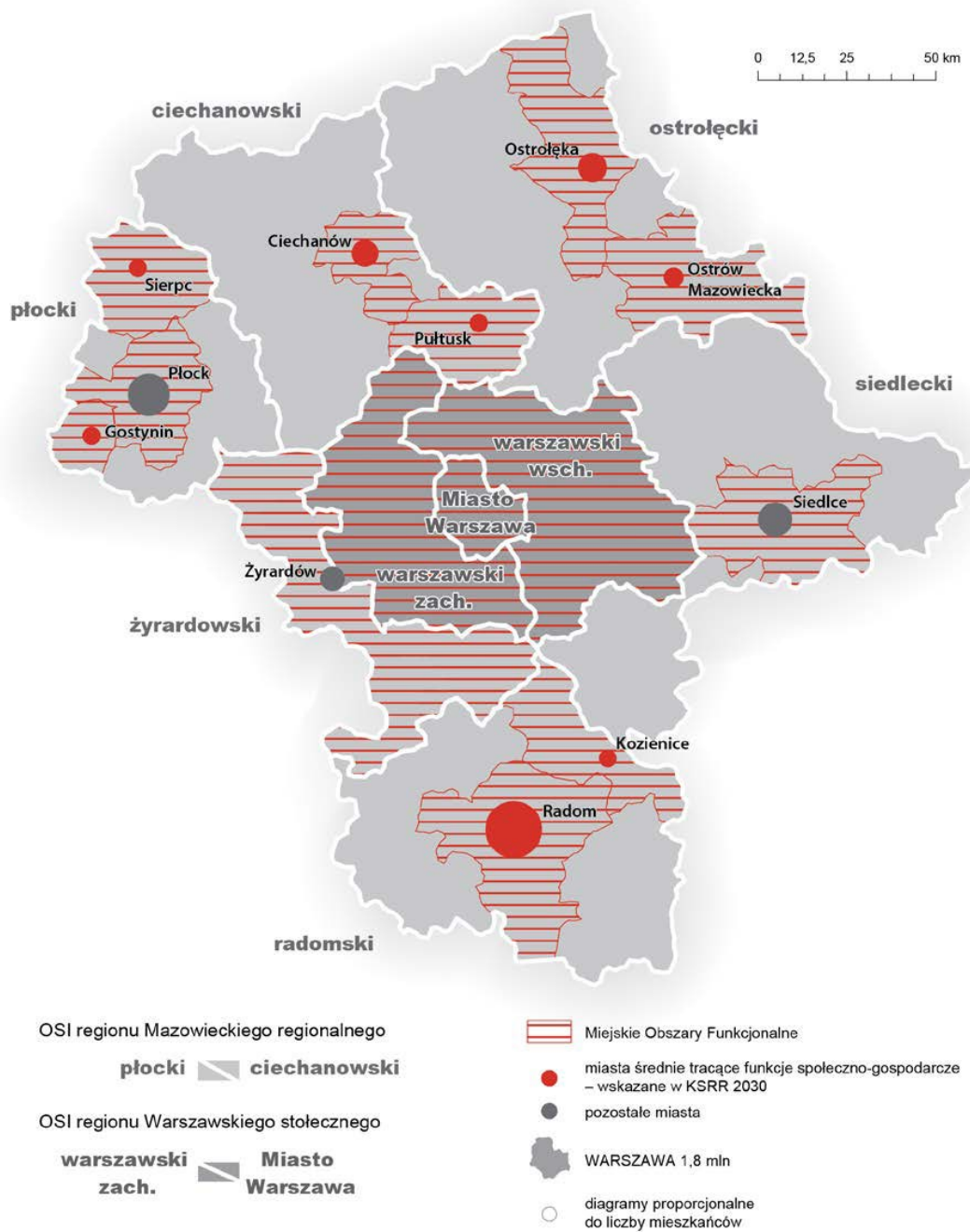
W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ zidentyfikowano także obszary strategicznej interwencji (OSI), na podstawie definicji określonej w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna.

W związku z powyższym, w województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI:

- problemowe – podregiony NUTS 3:
 - w regionie Mazowieckim regionalnym: ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
 - w regionie Warszawskim stołecznym: warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,
- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:
 - miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
 - miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

OSI problemowe obejmują podregiony NUTS 3 województwa mazowieckiego. Wyznaczone zostały w celu zniwelowania istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego. Interwencję w każdym OSI problemowym ograniczono do dwóch kluczowych obszarów tematycznych, których potencjał jest niedostatecznie wykorzystany bądź które negatywnie oddziałują na pozostałe sfery życia społeczno-gospodarczego z uwagi na kumulację niekorzystnych czynników, uniemożliwiając efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych podregionów.

Miasto Garwolin położone jest w OSI problemowym.

Rysunek 4 Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego.

źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckie 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Rekomendacje

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ rekomenduje się następujące zasady dotyczące kierunków działań w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie mazowieckim:

- rozwój przestrzenny powinien następować w pasmach utworzonych wzdłuż korytarzy komunikacyjnych oraz w rdzeniach układu, który stanowi Warszawa oraz węzły transportowe ośrodków subregionalnych;
- pasma rozwoju powinny obejmować zarówno tereny zurbanizowane, historycznie wyznaczone wzdłuż linii kolejowych, jak również nowo powstałe wzdłuż ciągów drogowych, w których należy przewidywać wprowadzenie transportu szynowego;
- pomiędzy pasmami rozwoju należy zachować przestrzenie ekstensywnego użytkowania jako obszary zaplecza przyrodniczego, które powinny wchodzić w formie klinów do centrów miast;
- wskazane jest powiązanie sekwencji pasm rozwoju układem komunikacyjnym o charakterze obwodowym, który łączyłby poszczególne pasma, bez konieczności przemieszczania się do centrum obszaru;
- całość obszaru zurbanizowanego powinna być zamknięta strefą zielonego pierścienia, bezpośrednio powiązanego z przestrzeniami ekstensywnego użytkowania w miastach (parki, zieleńce, skwery, doliny cieków wodnych);
- dla liniowych obiektów infrastruktury transportowej i energetycznej należy zachować korytarze przestrzenne, w miarę możliwości wspólne (tzw. korytarze infrastrukturalne);
- lokalizacja obiektów produkcji energii nie powinna kolidować z innymi funkcjami terenów, w tym szczególnie usytuowanie elektrowni wiatrowych nie może powodować uciążliwości dla zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, obiektów wrażliwych na zakłócenia promieniowania elektromagnetycznego, a także obszarów o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Strategia Rozwoju Miasta Garwolina, jest zgodna z celami wyznaczonymi dla OSI siedleckiego, gdyż wskazuje w celach rozwojowych priorytety związane z aktywnością gospodarczą oraz nowoczesną infrastrukturą. W Strategii zaakcentowano również sprawy dotyczące odnawialnych źródeł energii oraz gospodarki o obiegu zamkniętym. Z punktu widzenia interesu Miasta kluczowe są również zadania o charakterze inwestycyjnym - inwestycje celu publicznego o charakterze ponadlokalnym, o których mowa w art. 39 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zawarte m.in. w Regionalnym Planie Transportowym Województwa Mazowieckiego w perspektywie do 2030 roku, przyjętym uchwałą nr 515/313/22 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 5 kwietnia 2022 r., tj. - budowa odcinka nowej linii

w celu obsługi Garwolina - prace przygotowawcze (nr inwestycji: K15, poziom realizacji: krajowy).

II

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU GARWOLIŃSKIEGO NA LATA 2015-2030

Strategia obejmuje swoim zasięgiem obszar powiatu garwolińskiego.

Celem Strategii jest:

1. Rozwój lokalnego rynku pracy poprzez wzrost zatrudnienia i wspieranie rozwoju gospodarczego ;
2. Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich oraz działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego;
3. Wzrost jakości świadczonych usług publicznych.

Misją powiatu jest poprawa warunków życia mieszkańców powiatu garwolińskiego.

Realizacji misji służyć mają inwestycyjne zadania operacyjne, którymi są np.:

1. Prowadzenie aktywnych działań dla pozyskania inwestorów zewnętrznych;
2. Intensywna promocja walorów gospodarczych powiatu;
3. Promocja przedsiębiorczości poprzez utworzenie bazy danych dysponującej informacjami na temat potencjału gospodarczego lokalnych przedsiębiorców i ich produktów;
4. Wspieranie miejscowych przedsiębiorców w podejmowaniu nowych inwestycji i tworzeniu stałych miejsc pracy, współpraca i wspieranie grup producenckich;
5. Poprawa stanu technicznego, parametrów użytkowych i bezpieczeństwa dróg powiatowych i gminnych w pierwszej kolejności dróg ułatwiających dojazd do terenów inwestycyjnych, centralnych ośrodków gminnych i atrakcyjnych terenów turystyczno-rekreacyjnych;

6. Poprawa stanu infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich;
7. Modernizacja bazy dydaktycznej i sportowej w powiecie.

Strategia Rozwoju Miasta Garwolina jest zgodna z celami wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Powiatu Garwolińskiego na lata 2015-2030 w zakresie rozwoju lokalnego rynku pracy, wspierania rozwoju gospodarczego czy działań na rzecz ochrony środowiska.

III

UCHWAŁA ANTYSMOGOWA

Uchwała antysmogowa wprowadzona na terenie województwa mazowieckiego stanowi akt prawa miejscowego i obowiązuje wszystkich mieszkańców województwa, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 162/17 z 24 października 2017 r. Uchwałę opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z 27 października 2017 r. poz. 9600.

Podczas posiedzenia Sejmiku Województwa Mazowieckiego, w dniu 26 kwietnia 2022 r. radni przyjęli uchwałę zmieniającą obowiązującą dotychczas uchwałę antysmogową. Nowelizacja weszła w życie 14 maja 2022 r. Uchwałę opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z 29 kwietnia 2022 r. Poz. nr 5147.

W myśl uchwały:

- od 11 listopada 2017 r.:
 - można montować tylko kotły spełniające normy emisyjne zgodne z wymogami ekoprojektu (wynikającymi z treści rozporządzenia Komisji UE),
- od 1 lipca 2018 r. nie wolno spalać w kotłach, piecach i kominkach:
 - mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
 - węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem,
 - węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm,
 - paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% (np. mokrego drewna),
- od 1 stycznia 2023 r.:
 - nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno nie spełniających wymogów dla klas 3,4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,

- nie wolno eksploatować kotłów na paliwa stałe (w tym biomasę) w nowobudowanych budynkach, dla których wnioski o pozwolenie na budowę lub zgłoszenie zostały złożone po dniu 1 stycznia 2023 r., jeżeli istnieje techniczna możliwość podłączenia budynku do sieci ciepłowniczej, która znajduje się na terenie bezpośrednio przylegającym do działki inwestora na której znajduje się instalacja,
- od 1 stycznia 2028 r.:
 - nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
 - w granicach administracyjnych gmin wchodzących w skład powiatów: grodziskiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, otwockiego, warszawskiego zachodniego oraz wołomińskiego nie wolno stosować węgla kamiennego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
 - użytkownicy kotłów klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności, jeśli zostały zainstalowane przed 11 listopada 2017 r.,
 - posiadacze kominków będą musieli wymienić je do końca 2022 roku na takie, które spełniają wymogi ekoprojektu, lub wyposażyć je w urządzenie ograniczające emisję pyłu do wartości określonych w ekoprojekcie,
 - użytkownicy kotłów na węgiel, spełniających wymogi ekoprojektu, eksploatowanych w granicach powiatów znajdujących się w obszarze NUTS2 – warszawski stołeczny uruchomionych przed 1 czerwca 2022 r. będą mogli je eksploatować do końca ich żywotności.

Strategia Rozwoju Miasta Garwolina jest spójna z założeniami Uchwały antysmogowej – wskazuje na działania związane z likwidacją niskiej emisji czy termomodernizacją budynków.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2030 R.

Głównym celem tworzenia Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Program służy także do realizacji celów na poziomie regionalnym, które zostały przyjęte w dokumentach strategicznych na poziomie krajowym, a których założenia odnoszą się przede wszystkim do racjonalnego wykorzystania zasobów i zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju, przy jednoczesnym obniżeniu emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Na podstawie przeprowadzonych analiz wyznaczono cele strategiczne oraz kierunki interwencji w podziale na 10 komponentów:

- 1) **w obszarze ochrony klimatu i jakości powietrza** - kluczowy problem generuje emisja zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego ze źródeł zlokalizowanych na terenie województwa, ale także emisja napływowa. Głównym zanieczyszczeniem przekraczającym poziom dopuszczalny jest pył zawieszony PM_{2,5} oraz benzo(a)piren zawarty w pyłe zawieszonym PM₁₀, których przekroczenie zarejestrowano na obszarze 3 z 4 stref w województwie. Wśród działań niezbędnych do podjęcia skupiono się na dwóch obszarach i dla nich wyznaczono cele główne. Pierwszy z nich to poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu jako drugi wyszczególniono osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;
- 2) **w obszarze zagrożenia hałasem** - ze względu na znaczne natężenie ruchu samochodowego na obszarze województwa i tendencję wzrostową odnoszącą się do liczby zarejestrowanych pojazdów, mieszkańcy województwa mazowieckiego narażeni są na nadmierny hałas. Jednym ze składowych czynników problemu jest hałas lotniczy, generowany w głównej mierze przez trzy porty lotnicze i pobliskie lotniska, które przekraczają dopuszczalny poziom hałasu. Z tego względu głównym celem w obszarze interwencji jest ochrona przed hałasem ukierunkowana na poprawę norm klimatu akustycznego;
- 3) **w obszarze promieniowania elektromagnetycznego** - nie zaobserwowano przekroczeń wartości dopuszczalnych. Jako główne zadanie przyjęto utrzymanie aktualnego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym;

- 4) **w zakresie gospodarowania wodami** - kluczowym problemem jest zły stan wód powierzchniowych. Nadrzędnymi zagrożeniami dotyczącymi tego obszaru są zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, spływy z obszarów intensywnej produkcji rolniczej oraz ścieki pochodzące z gospodarstw domowych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej. Jako cel główny wskazano zmniejszenie antropopresji i poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej i łagodzenie skutków suszy;
- 5) **w obszarze gospodarki wodno-ściekowej** - skoncentrowano się na rozbudowie i modernizacji sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, czyli kierunkowaniu się na utworzenie sprawnego i funkcjonalnego systemu co ma na celu poprawę gospodarki wodno-ściekowej;
- 6) **w obszarze zasobów geologicznych** - największe znaczenie w regionie Mazowsza posiadają piaski i żwiry, które mają szerokie zastosowanie w budownictwie oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej. Pozyskiwanie kopalin bez koncesji wiąże się z negatywnym wpływem na środowisko naturalne - głównie zmianami stosunków wodnych, czy ukształtowania terenu, obniżeniem walorów krajobrazowych i zmniejszeniem przychodu Skarbu Państwa. Nadrzędną ideą w tym zakresie jest racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi, ukierunkowane na kontrolę oraz monitoring eksploatacji kopalin;
- 7) **w obszarze gleb** - na terenie województwa mazowieckiego zaobserwowano przewagę gleb słabo i bardzo słabo jakościowych. Problemem pojawiającym się w tym obszarze są negatywne oddziaływania antropogeniczne, a także erozja. Głównym celem jest ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu. Wyróżniono trzy kierunki interwencji. Pierwszy z nich to zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb. Następnie rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, a także ochrona przed osuwiskami;
- 8) **w gospodarce odpadami** - w zakresie głównych problemów wyszczególniono głównie rosnącą liczbę wytwarzanych odpadów, dzikie wysypiska i nieodpowiednie zarządzanie selektywną zbiórką odpadów przez mieszkańców. Jako punkt niekorzystny przyjęto również niewystarczające fundusze własne na realizację działań planowych. Jeśli chodzi o główny cel interwencji jest nim gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniające zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego;
- 9) **w zakresie zasobów przyrodniczych** - województwo mazowieckie posiada stosunkowo wysoką powierzchnię terenów chronionych. Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną na terenie województwa wynosi 1 058 138,91 ha. Jako największe walory

przyrodnicze tego województwa przyjmuje się koryta największych rzek i ich doliny. Doliny rzek, takich jak Wisła, Bug, Narew czy Pilica na odcinkach, które cechują się wysokim stopniem naturalności i w niewielkim stopniu uległy antropopresji, stanowią niezwykle cenne siedliska przyrodnicze oraz ostoję cennych gatunków ptaków, roślin i grzybów. Nadrzędnym problemem jest negatywny wpływ zmian klimatycznych na przyrodę, co wiąże się z zanikaniem siedlisk na terenach podmokłych, a także presja stwarzana przez zabudowę miejską i utrzymująca się wzrostowa tendencja wycinki drzew;

- 10) **w obszarze zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi** - zidentyfikowane zagrożenia obejmują wzrost zapotrzebowania na paliwa i rozwój gospodarczy, zdarzenia losowe (wypadki, rozszczelnienia) oraz zmiany klimatyczne zwiększające częstotliwość ekstremalnych zjawisk pogodowych. Działania w tym obszarze obejmują głównie monitoring zakładów przemysłowych w województwie sklasyfikowanych jako zakłady zwiększonego bądź dużego ryzyka, co ma na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizację ich skutków.

Kluczowe z perspektywy polityki Miasta Garwolina są działania związane z adaptacją do zmian klimatu najbardziej wrażliwych obszarów środowiska, gospodarka wodna, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby przyrodnicze, gleby, a także ochrona klimatu i jakości powietrza.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.) KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

W przyjętej przez rząd „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano [w nim rozwój naszego kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów.

Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze (np. przestały być miastami wojewódzkimi), przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe (np. negatywne skutki procesów demograficznych).

Kluczowym elementem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego jest wsparcie dla gmin znajdujących się na liście 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Na liście tej nie znajduje się jednak Garwolin, stąd Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego nie wpływa w istotny sposób na wsparcie rozwoju Miasta.

VI

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY / EUROPEJSKI PLAN ODBUDOWY

Fundusz Odbudowy (Next Generation EU) jest odpowiedzią Unii Europejskiej na nowe zagrożenia i wyzwania, jakie spowodowała pandemia. Ma on dwa główne cele:

- 1) odbudowę i przywracanie odporności gospodarek UE na ewentualne kryzysy,
- 2) przygotowanie na przyszłe, nieprzewidziane okoliczności.

Największą częścią Funduszu Odbudowy jest Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF - Recovery and Resilience Facility).

Budżet Funduszu Odbudowy to ponad 723,8 mld euro. Pomoc z tego Funduszu będzie przyznawana w postaci bezzwrotnych grantów i niskooprocentowanych pożyczek.

W ramach Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym:

- 23,9 mld euro w formie dotacji,
- 34,2 mld euro w pożyczkach.

Okres wydatkowania pieniędzy to 2026 rok, a wsparcie przewidziane jest w obszarze następujących tzw. komponentów:

- KOMPONENT A: odporność i konkurencyjność gospodarki;
- KOMPONENT B: zielona energia i zmniejszenie energochłonności;
- KOMPONENT C: transformacja cyfrowa;
- KOMPONENT D: dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia;
- KOMPONENT E: zielona, inteligentna mobilność.

W ramach ww. komponentów, kluczowe z perspektywy Powiatu Garwolińskiego możliwe będzie wsparcie dla:

- wdrażania technologii i innowacji środowiskowych – w szczególności w obszarze gospodarki odpadami;
- termomodernizacji szkół;
- wymiany źródeł ciepła i efektywności energetycznej;
- inwestycji w sieci przesyłowe oraz inteligentną infrastrukturę elektroenergetyczną;
- eliminacji tzw. białych plam w dostępie do Internetu i ograniczenie wykluczenia cyfrowego;
- rozwoju e-usług publicznych;
- inwestycji w rozwój elektromobilności.

VII

STANDARDY INFRASTRUKTURY ROWEROWEJ I KONCEPCJA TRAS ROWEROWYCH WSKAZANYCH DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE DO 2030 ROKU W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

Zarząd Województwa Mazowieckiego, mając na uwadze potrzebę realizacji spójnej sieci funkcjonalnej infrastruktury rowerowej na terenie województwa, przyjął 28 czerwca 2022 r. Standardy infrastruktury rowerowej i koncepcję tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku w województwie mazowieckim.

Standardy precyzują warunki efektywnego planowania, projektowania i wykonywania infrastruktury rowerowej. Bazują na przykładach dobrych praktyk oraz analizie problemów z jakimi spotyka się ruch rowerowy w Polsce.

W perspektywie do 2030 roku uszczegółowiono przebiegi tras zapewniających połączenia województwa mazowieckiego z trasami o zasięgu międzynarodowym i ponadregionalnym. Standardy powinny być załączane do specyfikacji warunków zamówienia w projektach realizowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego, jak też tych realizowanych przy wsparciu Funduszy Europejskich dla Mazowsza. Tym samym należy zapewnić zgodność ze Standardami w przypadku inwestycji w infrastrukturę współfinansowaną ze środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Miasta Garwolina wśród zadań wskazuje na rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej na terenie Miasta.

POZOSTAŁE DOKUMENTY PLANISTYCZNE I STRATEGICZNE

- Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy;
- Plany Przeciwdziałania skutkom suszy;
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym.

6. MISJA I CELE STRATEGII

Strategia Rozwoju Miasta Garwolina na lata 2024-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jego mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem?

Wizja to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Miasto Garwolin, w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienione poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Grafika zamieszczona poniżej wskazuje na wartości, z jakimi mieszkańcy chcieliby, aby Miasto Garwolin była utożsamiana w 2030 r.

GARWOLIN - MIASTO WSZYSTKICH POKOLEŃ

Rysunek 5: Wizja Garwolina 2030 r.

źródło: Raport z ankietyzacji przeprowadzonej na potrzeby opracowania dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Miasta Garwolina na lata 2024-2030”

Na bazie przeprowadzonej diagnozy oraz badania ankietowego mieszkańców określono następującą misję i wizję Miasta Garwolina:

MISJA

Wartości jakimi kierować się będzie
Miasto Garwolin
w perspektywie roku 2030

Tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania w przyjaznym, bezpiecznym i czystym środowisku oraz rozwoju społeczno-gospodarczego, poprzez wykorzystanie komunikacyjnego i lokalizacyjnego potencjału gminy, skuteczne działania administracji samorządowej oraz wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych

WIZJA

Cel do jakiego będzie dążyć
Miasto Garwolin
w perspektywie roku 2030

Miasto Garwolin - atrakcyjna przestrzeń do życia dla wszystkich pokoleń mieszkańców dbająca o środowisko naturalne i ład przestrzenny. Stawiająca na zrównoważony rozwój, wykorzystanie potencjału do zbudowania lokalnego centrum wzrostu.

Misję i wizję Strategii streścić można w hasle przewodnim dokumentu:

GARWOLIN

MIASTO WSZYSTKICH POKOLEŃ

Najważniejszą wartością dla rozwoju Garwolina jest stworzenie atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni dla wszystkich uczestników życia miejskiego – przedsiębiorców, mieszkańców, osób zmotoryzowanych, pieszych, rowerzystów, osób młodszych, starszych oraz osób niepełnosprawnych. Garwolin, stanowi atrakcyjne miejsce do zamieszkania dla osób, które chcą

uwolnić się od wielkomiejskiego zgiełku. Nowe inwestycje muszą jednak być realizowane z poszanowaniem terenów zielonych oraz dbałością o ład przestrzenny.

Realizacja wskazanej wizji i misji wiązać się będzie z ograniczaniem tzw. rozlewającej się zabudowy powstającej w obszarach niezabudowanych i nieuzbrojonych w instalacje sieciowe – gaz i kanalizację. Należy dążyć do zrównoważonego rozwoju Miasta, uporządkowania zabudowy i opracowywania brakujących MPZP, dzięki którym ograniczona zostanie ingerencja deweloperów.

Istotna jest również warstwa społeczna Strategii. Wspieranie oddolnych aktywności sprzyjających integrowaniu ze sobą mieszkańców, rozwój obszarów rekreacyjnych (rozbudowa infrastruktury rowerowej, sportowej, parków, placów zabaw), poprawa bezpieczeństwa i wsparcie osób potrzebujących. Ważnym elementem do osiągnięcia celu jest integracja społeczna mieszkańców. Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Integracja mieszkańców przyczynia się do ograniczenia patologii, znieczulicy i wykluczenia społecznego.

Realizacja misji oraz wizji skonkretyzowana została do czterech celów strategicznych:

- **CEL I – KAPITAŁ SPOŁECZNY**
- **CEL II – AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA**
- **CEL III – NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA**
- **CEL IV - BEZPIECZEŃSTWO**

CEL I – KAPITAŁ SPOŁECZNY

Paradoksem współczesności jest fakt, że obserwowany ogromny rozwój technologii komunikacyjnych nie przekłada się na budowę lokalnej wspólnoty. Również według mieszkańców Miasta Garwolin, jedną z największych obaw na przyszłość jest właśnie znieczulica społeczna i wzajemna obojętność. Zwłaszcza w czasie ograniczania kontaktów społecznych, związanych z pandemią COVID-19, szczególną wagę zyskują inicjatywy wzmacniające lokalne więzi i budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje otoczenie i swoich sąsiadów.

W ramach I celu strategicznego planuje się:

- wspierać lokalne stowarzyszenia oraz inicjatywy lokalnych aktywistów społecznych;
- wspierać inicjatywy związane z aktywizacją seniorów;
- rozwijać działalność kulturalną, poprzez organizację koncertów, występów z udziałem mieszkańców, spotkań z lokalnymi artystami i ciekawymi osobowościami;
- dbać o należytą oprawę świąt państwowych – zwłaszcza w formie inicjatyw angażujących dzieci i rodziny;
- rozwijać ofertę kulturalną i zorganizowane formy spędzania wolnego dla dzieci i młodzieży;
- rozwijać ofertę kulturalną poprzez wspieranie lokalnych instytucji kultury – w tym adaptację nowych powierzchni, organizację wystaw popularnonaukowych, koncertów muzyki klasycznej, atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży;
- opracować i przyjąć gminną politykę senioralną, uwzględniającą również seniorów nieaktywnych fizycznie, pozbawionych możliwości wychodzenia z domu i uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych/warsztatach itp.;
- dążyć do aktywizacji osób biernych zawodowo.

CEL II – AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA

Rozwój Miasta Garwolina opierać się powinien na przyciąganiu kapitału, inwestycji i tworzeniu miejsc pracy. Pozwolą one zatrzymać odpływ młodych ludzi z terenu Miasta, a także przyciągnąć nowych mieszkańców. Rozwój gospodarczy polegać powinien nie tylko na rozwoju tradycyjnych gałęzi gospodarki, ale również na promowaniu tzw. przemysłu 4.0, a więc technologii opartych o automatyzację, informatyzację, efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii i nowoczesne technologie, w których poziom wynagrodzeń, a także zapotrzebowanie na specjalistów jest wyższe niż w innych sektorach gospodarki.

W ramach II celu strategicznego planuje się:

- opracować aktualizację Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, w formie Planu Ogólnego zgodnego z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw;
- dostosować zapisy w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego do aktualnych potrzeb inwestycyjnych poprzez uchwalanie Zintegrowanych Planów Inwestycyjnych zgodnych z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw ;
- przygotować pod względem prawnym i infrastrukturalnym tereny inwestycyjne (uzbrojenie) celem pozyskania inwestorów zewnętrznych;
- stworzyć system zachęt i wsparcia (np. zwolnień podatkowych), zachęcających do podejmowania działań inwestycyjnych przez inwestorów zewnętrznych;
- utworzyć klaster energii zajmujący się rozwojem odnawialnych źródeł energii.

CEL III – NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA

Spodziewać należy się, że najbliższe lata uwidoczną, pojawiające się od kilku lat, nowe trendy w podejściu do infrastruktury, która ukierunkowana będzie na rozwiązania możliwie bezpieczne i przyjazne środowisku. W transporcie, ograniczany będzie ruch samochodów osobowych, na rzecz transportu zbiorowego i alternatywnych form komunikacji – m.in. rowerów, hulajnóg i skuterów elektrycznych. W energetyce, miejsce kotłów węglowych zajmować będą pompy ciepła oraz kotły gazowe, a konwencjonalnych elektrowni – odnawialne źródła energii – zwłaszcza tych o charakterze lokalnym. Podążanie za tymi trendami pozwoli na poprawę jakości powietrza w Mieście oraz bezpieczeństwa: energetycznego i w ruchu drogowym.

W ramach III celu strategicznego planuje się:

- rozwijać infrastrukturę rowerową zgodnie z wojewódzkimi standardami;
- modernizować i rozbudowywać infrastrukturę dróg gminnych;
- dążyć do rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej;
- wspierać likwidację kotłów węglowych oraz budowę indywidualnych odnawialnych źródeł energii;
- wyznaczyć tereny inwestycyjne pod komercyjne instalacje odnawialnych źródeł energii o charakterze nieuciążliwym (farm fotowoltaicznych);
- kontynuować termomodernizację budynków komunalnych i wielorodzinnych;
- kontynuować modernizację miejskiej infrastruktury oświetleniowej – wymiana na oprawy efektywne energetycznie;
- modernizować sieć kanalizacyjną i wodociągową;
- dążyć do „odbetonowywania” przestrzeni miejskiej, podążając w kierunku zielonej infrastruktury – rewitalizacji parków, skwerów i renaturalizacji terenów zurbanizowanych;
- rozwijać infrastrukturę sportową, rekreacyjną;
- zwiększać powierzchnię i poprawiać stan terenów zielonych;
- poprawiać bezpieczeństwo przejść dla pieszych oraz dróg.

CEL IV – BEZPIECZEŃSTWO

Bezpieczeństwo nie jest pojęciem ograniczającym się wyłącznie do ruchu drogowego czy przestępczości. W nowoczesnych gminach bezpieczeństwo odnosi się również do odporności na zmiany klimatyczne (zwłaszcza nagłe zjawiska pogodowe), bezpieczeństwa socjalnego, ochrony zdrowia oraz zabezpieczenia społecznego – zwłaszcza osób starszych i niepełnosprawnych.

W ramach
IV celu
strategicznego
należy:

W ramach IV celu strategicznego planuje się:

- sukcesywnie doposażać jednostki OSP w sprzęt pożarniczy niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych (zarówno o charakterze przeciwpożarowym, jak i przeciwpowodziowym, związanym z wypadkami drogowymi);
- rozszerzać działania profilaktyczne realizowane w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii;
- wzmacniać współpracę służb publicznych (straży pożarnej, policji) ze społecznością lokalną;
- stworzyć odpowiednie warunki wsparcia dla inicjatyw tworzenia miejsc rehabilitacji osób niepełnosprawnych i aktywizowania seniorów (domy opieki dziennej, domy seniorów, świetlice środowiskowe);
- opracować Plan adaptacji do zmian klimatu, który umożliwi ubieganie się o środki na zabezpieczenie przed negatywnymi zjawiskami klimatycznymi i pogodowymi;
- dążyć do ograniczania prędkości oraz ruchu na drogach osiedlowych oraz w ścisłym centrum, aby poprawić bezpieczeństwo pieszych;
- realizować inwestycje z zakresu małej retencji oraz infrastruktury kanalizacji deszczowej, celem zabezpieczenia Miasta przed deszczami nawałnymi i lokalnymi podtopieniami.

7. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Głównym dokumentem wyznaczającym kierunek zagospodarowania przestrzennego Miasta, stanowi uchwała Nr LIX/333/2018 Rady Miasta Garwolina z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Garwolina.

Podstawowymi celami sporządzenia Studium jest identyfikacja uwarunkowań rozwojowych miasta Garwolin oraz określenie jego polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania. Zdefiniowanie czynników wpływających na możliwości rozwoju Miasta obejmuje identyfikację zarówno barier, jak i stymulatorów rozwoju, a także ocenę istniejącego zagospodarowania oraz zjawisk i procesów zachodzących w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i gospodarczej.

Zgodnie z treścią Studium, układ strukturalny Miasta oraz warunki fizjograficzne pozwalają na czytelne wyodrębnienie stref funkcjonalno-przestrzennych:

- 1) **Wielofunkcyjny obszar centralny – historycznego centrum Miasta** – z dominacją funkcji mieszkaniowej, dobrze wykształconą funkcją usługową o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym;
- 2) **obszar doliny Wilgi na południe od centrum Miasta, przebiegającej ze wschodu na zachód** – tereny zieleni urządzonej i naturalnej z dominacją funkcji sportowo-rekreacyjnych oraz produkcyjno-usługowych;
- 3) **obszary wielorodzinnych osiedli mieszkaniowych na północ i południe od centrum Miasta (Romanówka, Stacyjna, Koszary)** – wielofunkcyjne z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej oraz produkcyjno-usługowej;
- 4) **obszar zachodni** – wielofunkcyjny z przewagą funkcji produkcyjnych i usługowych oraz mieszkaniowych;
- 5) **obszar północno-wschodni (Stawki, Budzeń)** – z dynamicznie postępującym procesem urbanizacji, z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i funkcji rolniczej;
- 6) **obszar południowo-wschodni (Zawady, Leszczyń Nowe)** – wielofunkcyjny z dominacją funkcji rolniczych, mieszkaniowych i przyrodniczych;
- 7) **obszar południowy (Działki)** – wielofunkcyjny z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług o znaczeniu ponadlokalnym.

W strukturze przestrzennej Miasta naturalną barierą rozwoju przestrzennego stanowi rzeka Wilga, a także droga ekspresowa w północno-zachodniej części Miasta.

Właściwe śródmieście funkcjonalne znajduje się w prawobrzeżnej części Miasta. W strukturze użytkowania gruntów tereny zainwestowane zajmują ponad 23% powierzchni Miasta. Największy udział w terenach zainwestowanych ma zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna oraz tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług a także zabudowa usługowa.

Głównymi elementami charakteryzującymi przestrzeń Miasta, wokół których następował jego rozwój, są: plac centralny, ograniczony ulicami Kościuszki, Nadwodną, Krótką i Senatorską oraz Skwer Marszałka Piłsudskiego wraz z kolegiatą pw. Przemienienia Pańskiego w centrum, oraz ulice: Kościuszki, Długa, Staszica i Senatorska. Miejsca te stanowiły w przeszłości i stanowią obecnie centra życia społecznego Garwolina.

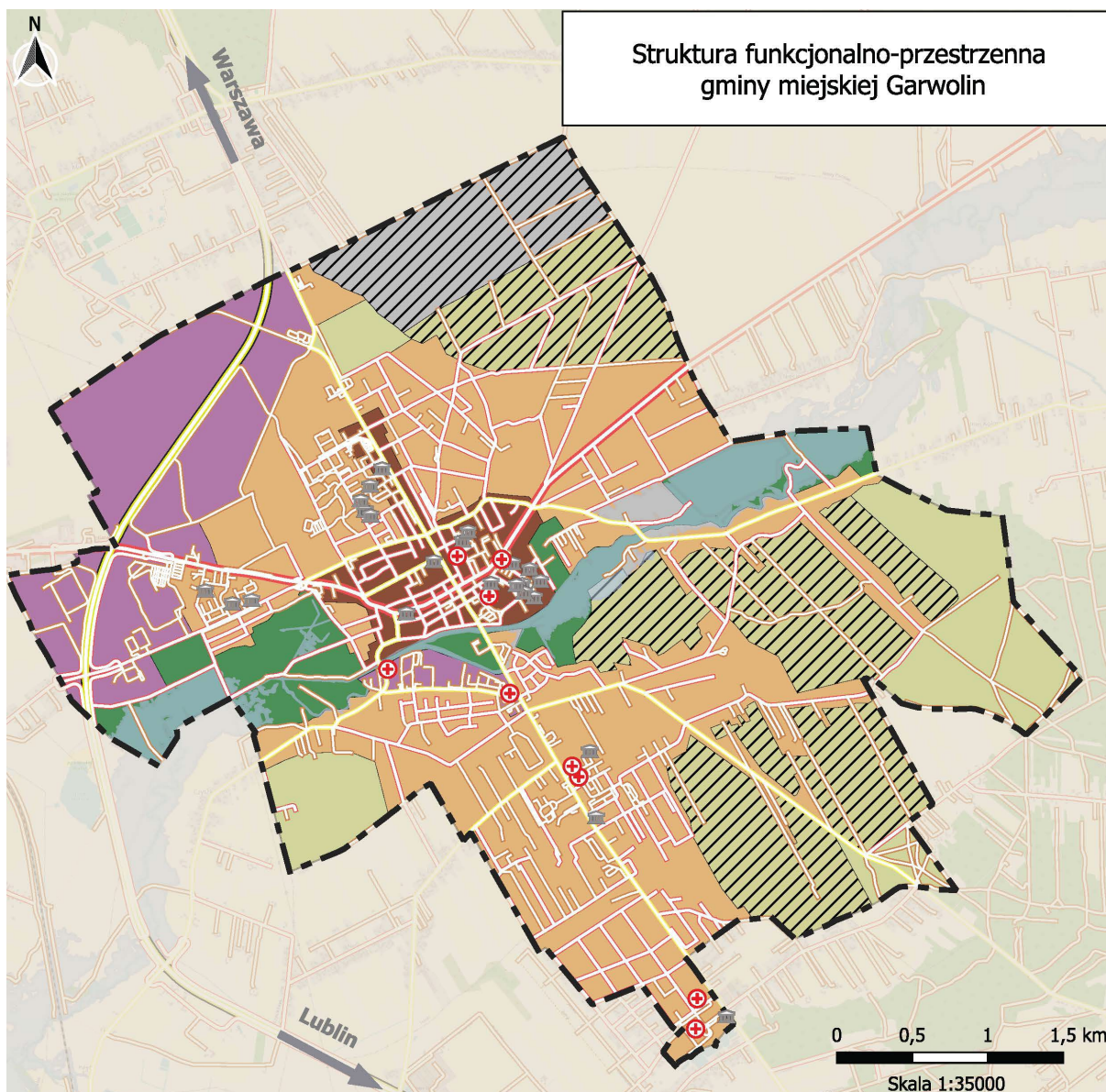
Tereny inwestycyjne Miasta skoncentrowane są w układzie północny-zachód – południowy-wschód, na północ i południe od doliny rzeki Wilgi, ograniczone na zachodzie terenem drogi krajowej S17. Możliwości realizacji nowej zabudowy w obszarze ścisłego centrum Miasta są znacznie ograniczone – obszar jest już niemal w całości intensywnie zabudowany.

Sukcesywnie następuje rozwój zainwestowania na terenach na północny-wschód od centrum – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz na terenach na południe od doliny Wilgi – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna i przemysłowa.

Zabudowa przemysłowa i magazynowo-składowa koncentruje się głównie na obrzeżach, wzdłuż ul. Stacyjnej i ul. 2 Armii Wojska Polskiego oraz ul. Tadeusza Kościuszki w północnej części Miasta.

Kierunki rozwoju funkcjonalnego Miasta obrazuje mapa zamieszczona poniżej. Wyszczególnia ona następujące obszary funkcjonalne:

- 1) wielofunkcyjny centrum;
- 2) mieszkaniowo-usługowy;
- 3) rolny/mieszkaniowo-usługowy perspektywiczny;
- 4) produkcyjno-usługowy;
- 5) rolny/produkcyjno-usługowy perspektywiczny;
- 6) ekologiczny doliny Wilgi;
- 7) rolno-leśny.

Legenda:

--- Granica administracyjna gminy miejskiej Garwolin

Sieć drogowa

- droga ekspresowa
- droga główna
- droga zbiorcza
- droga lokalna
- droga wewnętrzna

Punkty użyteczności publicznej

- Budynki oświaty, nauki, kultury i sportu
- Szpitale i budynki opieki zdrowotnej

Obszary funkcjonalne

- Wielofunkcyjne centrum
- Mieszkaniowo-usługowy
- Rolny / Mieszkaniowo-usługowy perspektywistyczny
- Przemysłowo-usługowy
- Rolny / Przemysłowo-usługowy perspektywistyczny
- Ekologiczny - dolina Wilgi
- Rolno-leśny
- Obszar zagrożenia powodziowego z głębokością wody Q 1%

Rysunek 6 Obszary funkcjonalne Miasta (źródło: opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Garwolina)

Układ komunikacyjny

Przez Garwolin przebiega droga ekspresowa nr 17, która biegnąc z Warszawy przez Lublin prowadzi do granicy polsko-ukraińskiej w Hrebennem i dalej w kierunku Lwowa. Garwolin dzieli od Warszawy- 62 km, od Lublina – 100 km, od Siedlec- 66 km. Droga stanowi obwodnicę miasta na osi północ południe. Komunikacja w kierunkach wschód-zachód odbywa się drogą DK 76 przebiegającą przez centrum miasta. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszarów zabudowanych umożliwiałyby budowa obwodnicy północno-wschodniej, która ma dopełnić połączenie Drogi Krajowej nr 76 od strony Niecieplina z istniejącą obwodnicą w ciągu drogi S17.

Znaczenie ponadlokalne posiadają również drogi powiatowe, o łącznej długości około 11,6 km, przebiegające przez Miasto: ul. Generała Władysława Andersa, ul. Jana Pawła II, ul. 3-go Maja, ul. Mazowiecka, ul. Narutowicza, ul. Polna, ul. Sienkiewicza, ul. Sobieskiego, ul. Spacerowa, ul. Józefa Stachowskiego, ul. Stawki, ul. Targowa, ul. Wiejska, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego i ul. Studzińskiego. Zarządcą dróg powiatowych jest Powiatowy Zarząd Dróg w Garwolinie.

W niewielkiej odległości od granic Miasta przebiega linia kolejowa nr 7 łącząca Warszawę z Dorohuskim. Stacja PKP znajduje się w odległości około 5,0 km na zachód od centrum Garwolina w miejscowości Wola Rębkowska.

W latach 2017-2019 odbyła się modernizacja stacji. Została całkowicie wymieniona sieć trakcyjna, tory, zburzono stary peron, a na jego miejsce pobudowano dwa nowe, osobne na każdy kierunek. Zmodernizowano oświetlenie peronów i ramp kolejowych, wybudowano w miejscu starego nowe przejście podziemne z 3 wejściami: 1 z podjazdem dla rowerów i 2 z windami. Stacja obsługuje połączenia lokalne w ramach linii R7 Kolei Mazowieckich relacji Warszawa – Dęblin.

Hierarchia osadnicza

Miasto Garwolin posiada zwartą i koncentryczną strukturę osadniczą. Wielofunkcyjny obszar centralny jest najbardziej zurbanizowaną częścią miasta, w której koncentrują się działalności usługowe oraz handlowe oraz obiekty użyteczności publicznej. Wokół ścisłego centrum zlokalizowane są obszary wielorodzinnych osiedli mieszkaniowych. W szczególności na północ i południe od centrum Miasta (Romanówka, Stacyjna, Koszary). Tereny te z uwagi na ograniczone możliwości zabudowy nie wykazują dużego potencjału dla nowych inwestycji, dlatego też jako główne bieguny wzrostu wskazać można Garwolińską Strefę Aktywności Gospodarczej, położoną wzdłuż drogi S17 stanowi obszar potencjalnych inwestycji komercyjnych oraz sąsiadujące z nią obszary potencjalnych inwestycji budownictwa wielorodzinnego.

8. PLAN DZIAŁAŃ

Odzwierciedleniem opisanych powyżej celów jest lista przedsięwzięć strategicznych.

Kolejność prezentowanych zadań nie jest związana z hierarchią ich ważności, ale powiązana jest z poszczególnymi celami strategicznymi.

Działania przedstawione są według spójnego wzorca (fiszki), który określa:

	numer zadania
	nazwę zadania
	identyfikację problemu, jaki stanowi podstawę realizacji zadania
	realizowane cele
	opis zadania
	oczekiwane skutki realizacji

Każde ze wskazanych działań ma charakter rekomendacji sprzyjającej osiągnięciu zamierzonych celów. Dlatego też zaprezentowany katalog nie może być traktowany jako zamknięte zestawienie, ale raczej jako zestaw wytycznych, który w miarę pojawiania się nowych potrzeb, koncepcji, źródeł finansowania czy rozwiązań technologicznych powinien być aktualizowany i poszerzany. W niektórych zadaniach nie są określone szczegóły inwestycji a tylko ogólny ich zarys. Konkretyzacja powinna nastąpić w innych dokumentach strategicznych w studiach wykonalności lub dokumentacji projektowej.

Należy mieć również świadomość, że realizacja zadań wskazanych w Strategii nie jest obligatoryjna, gdyż możliwość ich realizacji warunkowana jest możliwością pozyskania finansowania zewnętrznego.

CEL I – KAPITAŁ SPOŁECZNY

ZADANIE 1

A.

NAZWA ZADANIA:

Opracowanie miejskiej polityki senioralnej oraz wspieranie działań aktywizujących dla seniorów.

B.

ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:

Zmiany demograficzne zachodzące w Garwolinie, skutkują koniecznością zmierzenia się z nowym wyzwaniem, jakim jest pomoc i aktywizacja osób starszych - często pozbawionych wsparcia i opieki rodziny, jak również wykluczonych cyfrowo. Polityka senioralna to nie tylko działania związane z pomocą społeczną i wsparciem finansowym. To również tworzenie przyjaznej infrastruktury – dostępnej dla osób o ograniczonych możliwościach ruchowych związanych z wiekiem lub niepełnosprawnością oraz organizacja wydarzeń kulturalnych aktywizujących i włączających do lokalnej wspólnoty osoby starsze.

C.

REALIZOWANE CELE:

Cel I – kapitał społeczny

D.

OPIS:

W ramach zadania planowane jest opracowanie a następnie wdrożenie gminnej polityki senioralnej, która odnosić się będzie do działań związane z promocją i wsparciem projektów, których celem jest aktywizacja osób starszych, w szczególności obejmujące:

- miejsca aktywizacji seniorów w formie domu pomocy dziennej, domu seniora, świetlicy środowiskowej oraz mieszkań chronionych;
- działania z obszaru deinstytucjonalizacji opieki senioralnej;

E.

OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:

Poprawa sytuacji i bezpieczeństwa osób starszych.

ZADANIE 2**A.****NAZWA ZADANIA:**

Aktywizacja osób biernych zawodowo

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Choć udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi ok. 7%, to niepokojąca jest liczba osób długotrwale bezrobotnych, które stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 1 roku, które nie poszukują aktywnie pracy lub poprzez swoje wykształcenie lub kwalifikacje nie są szczególnie pożądane na rynku pracy. Konieczne jest zatem podjęcie działań aktywizacyjnych, które pozwolą na przywrócenie tych osób na rynek pracy.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel I – kapitał społeczny

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowane jest podejmowanie działań aktywizacyjnych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.

Działania te obejmować będą m.in.:

- szkolenia oraz inne formy wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym doradztwo zawodowe;
- staże oraz praktyki zawodowe;
- kursy doszkalające;
- szkolenia oraz egzaminy na uprawnienia zawodowe.

W szczególności działania skierowane będą do osób niepełnosprawnych.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Aktywizacja osób biernych zawodowo.

ZADANIE 3**A.****NAZWA ZADANIA:**

Program integracji społecznej

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Migracja zarobkowa z Europy Wschodniej stanowi już stały element życia gospodarczego, a pracownicy z Ukrainy i Białorusi stanowią już istotny odsetek zatrudnionych w przedsiębiorstwach. Osoby te mogą stać się również odpowiedzią na kryzys demograficzny jaki dotyka Miasto, związany ze starzeniem się społeczeństwa, jednak pod warunkiem zintegrowania ich ze społecznością lokalną oraz włączenia ich w nasz krąg kulturowy i zwyczaje.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel I – kapitał społeczny

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowane jest podjęcie działań skłaniających imigrantów obcokrajowych do osiedlania się na terenie Miasta oraz integrowania z lokalną społecznością m.in. poprzez naukę języka polskiego i wsparcie w edukacji dzieci.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Przełamanie niekorzystnych trendów demograficznych.

ZADANIE 4**A.****NAZWA ZADANIA:**

Budownictwo komunalne i społeczne

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Poprawa dostępności mieszkań to nie tylko nowe inwestycje, ale również modernizacja istniejącego zasobu mieszkaniowego. Uruchomiony przez Bank Gospodarstwa Krajowego, grant na poprawę stanu technicznego mieszkaniowego zasobu gminy (tzw. Grant MZG), umożliwi pokrycie 30% kosztów inwestycji i łączyć go można z premią termomodernizacyjną wynoszącą 50% kosztów inwestycji (łącznie więc finansowanie wynosi 80% kosztów inwestycji). Program wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego (tzw. BSK) obejmuje bezzwrotne finansowe wsparcie z budżetu państwa rozwoju budownictwa zaspokajającego potrzeby mieszkaniowe osób o niższych dochodach oraz budownictwa wspomaganego. Dofinansowanie wynosi do 80% kwalifikowanych kosztów przedsięwzięcia, które obejmują również wsparcie na remont gminnych pustostanów.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel I – kapitał społeczny

D.**OPIS:**

W ramach zadania przewiduje się:

- remont gminnego zasobu mieszkaniowego;
- inwestycje w remont pustostanów;
- inwestycje w budownictwo socjalne i komunalne.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Zwiększenie zasobu mieszkaniowego Miasta.

ZADANIE 5**A.****NAZWA ZADANIA:**

Zakład Aktywności Zawodowej w Garwolinie (ZAZ)

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Praca zawodowa jest niezwykle ważnym czynnikiem włączania osób niepełnosprawnych w życie społeczne. Praca pomaga poczuć się docenianym i potrzebnym, jednakże dla pracodawców zatrudnianie osób niepełnosprawnych stanowi duże wyzwanie. Możliwe jest jednak prowadzenie działalności gospodarczej dedykowanej zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Zakład Aktywności Zawodowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką tworzoną w celu zatrudnienia osób z niepełnosprawnością ruchową, wzrokową, słuchową, a także u osób u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. Funkcjonowanie ZAZ wspierane jest poprzez dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel I – kapitał społeczny

D.**OPIS:**

W ramach zadania przewiduje się utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej. Zakład świadczyć mógłby usługi dla lokalnych przedsiębiorców oraz jednostek samorządowych z zakresu np.:

- pielęgnowania zieleni;
- niszczenia i utylizacji dokumentów;
- pralni;
- sektora IT;
- rękodzieła i rzemiosła;
- myjni samochodowej.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

ZADANIE 6**A.****NAZWA ZADANIA:**

Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Podmioty ekonomii społecznej (PES) zajmują się integracją zawodową i społeczną osób zagrożonych marginalizacją. To stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie socjalne, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, spółdzielnie pracy, podmioty kościelne oraz koła gospodyń wiejskich. Podmioty te nie prowadzą działalności komercyjnej lub też ma ona wyłącznie charakter uzupełniający, dlatego dla finansowania podejmowanych inicjatyw potrzebują zewnętrznego wsparcia finansowego.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel I – kapitał społeczny

D.**OPIS:**

W ramach zadania przewiduje się wspieranie działalności podmiotów ekonomii społecznej poprzez:

- dofinansowywanie podejmowanych inicjatyw;
- udostępnianie bazy lokalowej;
- finansowanie opiekunów i animatorów;
- wsparcie w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Zwiększenie aktywności podmiotów ekonomii społecznej.

CEL II – AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA**ZADANIE 1****A.****NAZWA ZADANIA:**

Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Rozlewanie się zabudowy na obszary niezurbanizowane oraz tereny zielone wywiera presję na środowisko naturalne i stwarza wyzwania dla Miasta związane z doprowadzeniem infrastruktury sieciowej oraz drogowej do nowego budownictwa (instalacje wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe). Uporządkowanie gospodarki przestrzennej jest warunkiem zrównoważonego rozwoju obszarów mieszkaniowych oraz przemysłowych.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel II – aktywność gospodarcza

D.**OPIS:**

W ramach zadania przeprowadzona zostanie procedura aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, celem dostosowania ich do znowelizowanej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, który wprowadza do obiegu prawnego dwa nowe opracowania:

- Plan Ogólny;
- Zintegrowane Plany Inwestycyjne.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa ładu urbanistycznego Miasta.

ZADANIE 2**A.****NAZWA ZADANIA:**

Rozwój klastra energii

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Rosnące koszty energii oraz wymogi w zakresie ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery stanowić mogą jeden z największych wyzwań, przed jakimi staną lokalni przedsiębiorcy w najbliższych latach. Rozwój klastra energii umożliwi pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania na rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel II – aktywność gospodarcza

D.**OPIS:**

Zadanie obejmuje rozwój klastra energii poprzez budowę lokalnych instalacji odnawialnych źródeł energii oraz magazynowania energii.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa bezpieczeństwa energetycznego Miasta.

ZADANIE 3**A.****NAZWA ZADANIA:**

Rozwój lokalnych inicjatyw gospodarczych.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Krajobraz handlu i usług w polskich miastach przeobraża się, miejsce lokalnych rodzinnych biznesów, zajmują duże międzynarodowe korporacje, które poprzez nakłady marketingowe i atrakcyjną ofertę zaczynają szybko dominować na lokalnych rynkach. Odpowiedzią na ten trend może być rozwój przedsięwzięć opartych na wzajemnym zaufaniu oraz podziale zysków, a więc nowoczesnych form spółdzielczości, która również może objąć sferę cyfrową

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel II – aktywność gospodarcza

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowane jest:

- wspieranie spółdzielczości i inicjatyw kooperacyjnych;
- promowanie lokalnych marek oraz wytwórczości rzemieślniczej;
- rozbudowa i poprawa stanu infrastruktury targowej.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa aktywności gospodarczej.

ZADANIE 4**A.****NAZWA ZADANIA:**

Rozwój inicjatyw gospodarczych.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Rozwój działalności gospodarczej może odbywać się nie tylko przez przyciąganie inwestorów zewnętrznych, ale również przez inicjatywy lokalne. Wsparcie w rozwoju lokalnej, małej przedsiębiorczości pozwoli na powstrzymanie młodych mieszkańców Miasta przed migracją.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel II – aktywność gospodarcza

D.**OPIS:**

W ramach zadania przewiduje się:

- uruchomienie różnorodnych form kształtowania postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży;
- promowanie przedsiębiorczości – możliwość korzystania przez młodzież z doświadczenia i kompetencji lokalnych przedsiębiorców;
- promowania i rozwijania przedsiębiorstw ekonomii społecznej (tzw. trzeci sektor);
- uruchomienie „szkoły przedsiębiorczości” we współpracy z systemem edukacji, organizacjami gospodarczymi, przedsiębiorcami, praktykami biznesu;
- działania marketingowe promujące lokalną przedsiębiorczość.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa aktywności gospodarczej na terenie Miasta.

CEL III – NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA

ZADANIE 1

A.

NAZWA ZADANIA:

Rozwój infrastruktury kanalizacji ściekowej i kanalizacji deszczowej.

B.

ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:

Obecnie skanalizowana jest praktycznie cały obszar Miasta. Jednak w dalszym ciągu, nieszczelne szamba oraz „dzikie” wyloty kanalizacji, stanowią znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Ścieki te wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT¹, ChZT², azot amonowy i fosforany, a także powodują wzrost ilości bakterii fekalnych. Dodatkowo dotychczas prowadzone inwestycje nie uwzględniały projektów tzw. małej retencji, które umożliwiają zatrzymanie i późniejsze wykorzystanie wody z opadów, zamiast kierować ją bezpośrednio do instalacji kanalizacyjnej czy potoków.

Według II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) wskazano m.in.:

- a) działania do realizowania przez gminę:
 - uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami,
 - realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami,
 - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP;
- b) działania do realizowania przez sprawujących nadzór nad obszarem:
 - rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń.

¹ BZT5 – Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu - wskazuje ilość tlenu wymaganego do rozbicia zanieczyszczeń biologicznie za pomocą mikroorganizmów.

² ChZT – Chemiczne zapotrzebowanie na tlen - określa ilość tlenu potrzebnego do chemicznego rozkładu zanieczyszczeń.

C. REALIZOWANE CELE:

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D. OPIS:

W ramach zadania planuje się:

- kontynuowanie działań związanych z kanalizowaniem i poprawą stanu infrastruktury wodnokanalizacyjnej;
- rozpoczęcia inwestycji z zakresu małej retencji;
- wspieranie inwestycji w przydomowe oczyszczalnie ścieków, tam, gdzie budowa kanalizacji nie jest uzasadniona technicznie lub ekonomicznie.

E. OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:

Poprawa ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodnej.

ZADANIE 2**A. NAZWA ZADANIA:**

Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego.

B. ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:

Rosnące ceny energii elektrycznej w coraz większym stopniu obciążają miejski budżet. Budowane przed laty oświetlenie nie spełnia wymogów obecnie obowiązującej normy oświetleniowej, która kładzie szczególny nacisk na równomierność oświetlenia oraz widoczność pieszych. Konieczne jest zatem podjęcie działań, które z jednej strony przyczynią się do obniżenia kosztów utrzymania oświetlenia, a z drugiej – do poprawy standardu oświetleniowego.

C. REALIZOWANE CELE:

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D. OPIS:

- W ramach zadania przeprowadzona zostanie modernizacja opraw oświetlenia ulicznego (wymiana na oprawy energooszczędne),

doświetlenie przejść dla pieszych i skrzyżowań oraz budowa nowych ciągów oświetleniowych.

E. OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:

Poprawa jakości infrastruktury miejskiej oraz bezpieczeństwa drogowego.

ZADANIE 3

A. NAZWA ZADANIA:

Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej zgodnej ze standardami wojewódzkimi

B. ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:

Istniejąca sieć dróg pieszych i rowerowych nie ma charakteru kompleksowego – gdy kończy się chodnik, piesi i rowerzyści zmuszeni są kontynuować swoją podróż poboczem drogi, co stwarza niebezpieczeństwo zwłaszcza dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Brak tras rowerowych skutkuje natomiast koniecznością przemieszczania się rowerów albo w ruchu samochodowym albo na chodnikach. Rozwój bezpiecznej infrastruktury pieszej i rowerowej jest zatem konieczny dla poprawy bezpieczeństwa na drogach.

C. REALIZOWANE CELE:

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D. OPIS:

- Zadanie przewiduje dalszą rozbudowę infrastruktury drogowej (drogi dla pieszych i rowerów) zgodnej z wojewódzkimi standardami infrastruktury rowerowej w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego niechronionych użytkowników ruchu.

E. OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:

Poprawa stanu infrastruktury drogowej.

ZADANIE 4**A.****NAZWA ZADANIA:**

Program rozwoju elektromobilności.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Kraje Unii Europejskiej składają deklaracje o planowanym zakazie sprzedaży samochodów z silnikami spalinowymi (Dania, Irlandia, Niemcy od 2030 r., a Hiszpania, Francja, Wielka Brytania od 2040 r.), dlatego trzeba zdać sobie sprawę, że powoli również i Polska wkracza w epokę transportu opartego na energii elektrycznej. Stąd konieczne jest mądre podejście do tej tematyki – uwzględniające zarówno zmiany zachodzące na arenie europejskiej, jak i uwarunkowania lokalne – stopniowo przygotowujące do nadchodzących zmian.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania przewiduje się:

- opracowanie programu rozwoju elektromobilności;
- wspieranie inwestorów zainteresowanych inwestycjami w infrastrukturę umożliwiającą ładowanie pojazdów elektrycznych;
- utworzenie miejskiej infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa infrastruktury związanej z nowoczesnymi technologiami.

ZADANIE 5**A.****NAZWA ZADANIA:**

Likwidacja niskiej emisji.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Podjęta przez Sejmik Województwa Mazowieckiego znowelizowana tzw. uchwała antysmogowa stanowi o konieczności wymiany wszystkich indywidualnych źródeł ciepła niespełniających wymogów tzw. 5 klasy.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania przewiduje się:

- dofinansowywanie wymiany kotłów węglowych w budynkach indywidualnych;
- aplikowanie o środki zewnętrzne na modernizację źródeł ciepła w imieniu mieszkańców (tzw. projekty parasolowe i grantowe);
- wspieranie mieszkańców w procesie pozyskiwania na ten cel środków zewnętrznych (m.in. poprzez przyjmowanie w imieniu WFOŚiGW wniosków o dofinansowanie w ramach programu Czyste Powietrze);
- modernizacja źródeł ciepła w budynkach komunalnych i użyteczności publicznej, których właścicielem lub zarządcą jest Miasto Garwolin (w tym pozyskiwanie środków zewnętrznych na ten cel, w ramach programów wspierających termomodernizację).

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa jakości powietrza, obniżenie kosztów funkcjonowania.

ZADANIE 6**A.****NAZWA ZADANIA:**

Termomodernizacja budynków komunalnych i użyteczności publicznej.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Zmiana systemu ogrzewania z węglowego na zeroemisyjny (np. pompa ciepła), choć przynosi odczuwalne skutki w obszarze poprawy jakości powietrza, to skutkuje również zwiększeniem kosztów ogrzewania. Konieczne jest zatem łączenie inwestycji związanych ze zmianą źródła ogrzewania z inwestycjami termomodernizacyjnymi, które sprzyjają obniżaniu potrzeb energetycznych budynków.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowane jest przeprowadzenie:

- termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków komunalnych;
- budowy odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach komunalnych i mieszkaniach socjalnych.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa efektywności energetycznej budynków miejskich.

ZADANIE 7**A.****NAZWA ZADANIA:**

Budowa nowych dróg oraz przebudowy i remonty dróg gminnych i wewnętrznych na terenie gminy.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Przeprowadzona wśród mieszkańców ankietyzacja wykazała, iż remonty i budowa infrastruktury drogowej oraz okołodrogowej w zakresie chodników i tras rowerowych stanowi wśród ankietowanych jeden z najważniejszych działań inwestycyjnych do realizacji w perspektywie 2030 roku.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowana jest budowa, przebudowa i remont dróg miejskich i wewnętrznych na obszarze całego Miasta w tym podniesienie bezpieczeństwa infrastruktury drogowej poprzez budowę oświetlenia ulicznego. Dodatkowo elementem zadania będzie realizacja projektów z zakresu bezpieczeństwa drogowego – przebudowa skrzyżowań oraz przejść dla pieszych.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa jakości infrastruktury drogowej, poprawa bezpieczeństwa.

ZADANIE 8**A.****NAZWA ZADANIA:**

Nowoczesne szkoły, przedszkola i żłobki

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Jednym z istotnym niedostatków infrastrukturalnych na terenie Miasta jest liczba dostępnych miejsc w placówkach przedszkolnych oraz żłobkach. Równocześnie zmieniają się również oczekiwania co do kształcenia podstawowego, które w coraz większym stopniu obejmuje elementy informatyzacji, cyfryzacji i biegłości w wykorzystaniu narzędzi internetowych.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowana jest modernizacja budynków edukacyjnych wraz z infrastrukturą szkolno-sportową obejmująca:

- wyposażenie obiektów w odnawialne źródła energii;
- wyremontowanie sal lekcyjnych i sal gimnastycznych, zagospodarowanie terenu wokół placówek;
- doposażanie sal dydaktycznych w sprzęt elektroniczny i multimedialny oraz pomoce dydaktyczne;
- budowę i modernizację sal i kompleksów sportowych przy placówkach edukacyjnych;
- rozbudowa obiektów przedszkolnych i żłobków.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa infrastruktury edukacyjnej

ZADANIE 9**A.****NAZWA ZADANIA:**

Fala renowacji

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Dyrektywa o charakterystyce energetycznej budynków to dokument z 2010 r. (2010/31/EU), wprowadza obowiązek przyznawania budynkom klas efektywności energetycznej od A do G (analogicznie jak w sprzętach AGD). Budynki, którym zostanie przypisana klasa G, czyli te w których zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną wyniesie powyżej 150 EP³, powinny zostać poddane termomodernizacji do 2030 roku.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

Fala renowacji to zbiorcze określenie polityki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, której celem jest poprawa efektywności energetycznej budynków. W ramach zadania planuje się:

- termomodernizację budynków mieszkalnych oraz komercyjnych;
- wymianę lub modernizację źródeł ciepła;
- podłączenia budynków do sieci ciepłowniczej
- wyposażanie budynków w instalacje odnawialnych źródeł energii;
- wyposażanie budynków w systemy zarządzania i optymalizacji zużycia energii i ciepła.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa efektywności energetycznej budynków.

³ Wskaźnik zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną (EP) wynoszący 70 kWh/(m²·rok).

ZADANIE 10**A.****NAZWA ZADANIA:**

Garwolińska geotermia

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Miasto Garwolin, potencjalnie może znajdować się na obszarze perspektywnym dla poszukiwania i ujmowania wód termalnych. Wody termalne mogą stanowić źródło odnawialnej i taniej energii wykorzystywanej na potrzeby sieci ciepłowniczej lub ogrzewania basenów lub pływalni. Dla zbadania potencjału geotermalnego, konieczne jest wykonanie odwiertu próbnego.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowane jest wykonanie odwiertu próbnego celem zbadania potencjału geotermalnego Miasta.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Wzrost potencjału energetycznego Miasta.

ZADANIE 11**A.****NAZWA ZADANIA:**

Dostosowanie przestrzeni architektonicznej i informacji do zasad uniwersalnego projektowania

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 „Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych” poprzez projektowanie uniwersalne należy rozumieć projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Projektowanie uniwersalne jest zatem strategicznym podejściem do planowania i projektowania architektury i przestrzeni, mających na celu promowanie społeczeństwa włączającego wszystkich obywateli oraz zapewniającego im pełną równość oraz możliwość uczestnictwa w życiu społecznym.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowane jest podjęcie zadań związanych z:

- dostosowywaniem budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
- dostosowywaniem infrastruktury drogowej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- zweryfikowanie materiałów informacyjnych i multimedialnych celem dostosowania ich do wymogów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom z szczególnymi potrzebami.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa dostępności obiektów i informacji dla osób niepełnosprawnych.

ZADANIE 12**A.****NAZWA ZADANIA:**

Odnawialne źródła energii w Garwolinie

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Transformacja energetyczna stanowi jeden z głównych elementów polityki gospodarczej Unii Europejskiej. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii stanowi szansę na samowystarczalność energetyczną Miasta oraz źródło czystej i taniej energii dla lokalnych przedsiębiorców.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowana jest:

- realizacja projektów parasolowych – instalacji OZE na indywidualnych obiektach mieszkalnych;
- realizacja inwestycji OZE w ramach instytucji prosumenta indywidualnego i prosumenta zbiorowego;
- realizacja inwestycji OZE przez przedsiębiorców działających na terenie Miasta;
- wykorzystanie źródeł biomasowych i biogazowych do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Wzrost potencjału energetycznego Miasta.

ZADANIE 13**A.****NAZWA ZADANIA:**

Modernizacja i budowa obiektów sportowych.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Dostępność obiektów rekreacyjnych i sportowych jest jednym z czynników decydujących o jakości życia, a ich rozbudowa i modernizacja jest zarazem ważnym elementem oczekiwań mieszkańców Garwolina wyrażonym w ankietyzacji.

W inwestycjach należy uwzględniać najnowsze wymogi techniczne, dążąc do tego, aby nowopowstające obiekty miały charakter pasywny lub niskoenergetyczny, a energia wykorzystywana do ich zasilania pochodziła w głównej mierze z odnawialnych źródeł energii. Budynki w technologii pasywnej to nie tylko przejaw troski o środowisko naturalne, ale także wydatki na energię i ciepło, które zwłaszcza przy obiektach basenowych stanowią główny koszt ich utrzymania.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowana jest modernizacja istniejących obiektów sportowych oraz budowa nowych.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa oferty sportowo-rekreacyjnej.

ZADANIE 14**A.****NAZWA ZADANIA:**

Zielona transformacja - rewitalizacja i adaptacja terenów zielonych oraz nieużytków na cele rekreacyjne.

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Aktualne trendy urbanistyczne wskazują na konieczność „odbetonowywania” przestrzeni miejskiej – zwiększania udziału powierzchni zielonych w infrastrukturze miejskiej i tworzenia miejsca dających wytchnienie w miejskiej przestrzeni – parków, łąk, czy zielonych pasażów.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowana jest:

- rewitalizacja parków na terenie Miasta;
- tworzenie na obszarach niezagospodarowanych infrastruktury umożliwiającej odpoczynek (miejsca do pikniku, ławki, punkty postoju dla rowerzystów);
- rozbudowanie infrastruktury pieszej i rowerowej (chodniki, trasy rowerowe);
- budowanie nowych przestrzeni rekreacji – skwery, place zabaw, trasy rowerowe;
- wykorzystywanie we wskazanych inwestycjach tzw. zielono-niebieskich rozwiązań technologicznych, aby uniknąć efektu zabetonowania przestrzeni zurbanizowanej.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Wzrost powierzchni terenów zielonych na terenie Miasta.

ZADANIE 15**A.****NAZWA ZADANIA:**

Ochrona dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Atrakcyjne i odnowione obiekty zabytkowe stanowią mogą element wzbogacający ofertę rekreacyjną i wypoczynkową Miasta, w szczególności z uwagi na ogromne, historyczne dziedzictwo Garwolina.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel III – nowoczesna infrastruktura

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowane jest podejmowanie działań na rzecz:

- rewitalizacji obiektów zabytkowych;
- prac związanych z ochroną zabytków;
- odtworzenia i zabezpieczenia obiektów historycznych;
- rekultywacji terenów zielonych.

Celem dobrego zorganizowania ww. prac planowane jest opracowanie programu opieki nad zabytkami (zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Ochronę dziedzictwa przyrodniczego powinno się realizować również poprzez realizację działań z zakresu ochrony wód przed zanieczyszczeniami.

Kluczowe jest m.in. przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Ochrona dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego.

CEL IV – BEZPIECZEŃSTWO

ZADANIE 1

A.

NAZWA ZADANIA:

Bezpieczna przejścia dla pieszych.

B.

ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:

Polska ma od lat jeden z najgorszych w Europie wskaźnik wypadków na przejściach dla pieszych. Razem z Rumunią, Litwą i Łotwą zaliczamy się grupy krajów o największym poziomie ryzyka dla pieszych. Według wniosków policyjnego raportu "Wypadki drogowe w Polsce w 2019 roku" przygotowanego przez Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, przyczyną takiego stanu rzeczy może być niedostateczna widoczność przejść dla pieszych i samych pieszych nocą oraz podczas występowania złych warunków atmosferycznych.

C.

REALIZOWANE CELE:

Cel IV – bezpieczeństwo

D.

OPIS:

Zadanie przewiduje:

- doświetlenie przejść dla pieszych na terenie gminy poprzez zamontowanie nowej i dedykowanej temu infrastrukturze oświetleniowej, zapewniającej właściwe doświetlenie nie tylko samego przejścia, ale również i otoczenia (dojścia do jezdni);
- budowa chodników, barierek, wysp dla pieszych, przejść wyniesionych i innych elementów infrastrukturalnych poprawiających bezpieczeństwo na przejściu dla pieszych i w jego otoczeniu;
- realizacja projektów innowacyjnych o charakterze pilotażowym: np. malowanie farbą fluorescencyjną, imitującą przeszkody 3D (efekt złudzenia optycznego wymuszający zwolnienie pojazdu).

E.

OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:

Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.

ZADANIE 2**A. NAZWA ZADANIA:**

Adaptacja do zmian klimatu

B. ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:

Na stan bezpieczeństwa wpływ mają nie tylko kwestie związane z aktywnością ludzką, ale również zagrożenia od tej aktywności niezależne do których należą zjawiska pogodowe – silne opady, podtopienia, burze czy gradobicia.

C. REALIZOWANE CELE:

Cel IV – bezpieczeństwo

D. OPIS:

W ramach zadania planowane jest:

- realizowanie przedsięwzięć z obszaru tzw. zielono-niebieskiej infrastruktury, które przyczynią się do lepszego zagospodarowania wód opadowych;
- wyposażanie obiektów publiczne w klimatyzację niezbędną do zapewnienia komfortu termicznego dla przebywających w nich osób w okresie letnim;
- realizowanie zadań związanych z małą retencją przeciwdziałającą podtopieniom.

Zwiększenie retencji wodnej można realizować poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozojnych, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych.

E. OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:

Odporność na negatywne zjawiska pogodowe i klimatyczne

ZADANIE 3**A.****NAZWA ZADANIA:**

Projekt doposażenia służb publicznych

B.**ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM:**

Straż Pożarna pełni istotną rolę w zapewnieniu lokalnego bezpieczeństwa w sytuacji nie tylko zagrożenia pożarowego, ale również wypadków drogowych, lokalnych podtopień i innych klęsk żywiołowych. Właściwe wyposażenie oraz kompetentna kadra istotnie wpływają na poziom bezpieczeństwa w powiecie. Stan pandemii pokazał również, że w sytuacjach awaryjnych konieczne jest posiadanie kompetentnych i dobrze wyposażonych służb.

C.**REALIZOWANE CELE:**

Cel IV – bezpieczeństwo

D.**OPIS:**

W ramach zadania planowane jest:

- sukcesywne doposażanie jednostek OSP w sprzęt pożarniczy niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych (zarówno o charakterze przeciwpożarowym, jak i przeciwpowodziowym, czy też związanych z wypadkami drogowymi);
- doposażanie lokalnych służb bezpieczeństwa w narzędzia umożliwiające sprawniejszą realizację powierzonych im zadań m.in. monitoring miejski, narzędzia do analizy zanieczyszczeń (np. drony do pomiaru stężenia zanieczyszczeń z kominów), pojazdy patrolowe.

E.**OCZEKIWANE SKUTKI REALIZACJI:**

Poprawa bezpieczeństwa

9. OCZEKIWANE REZULTATY DZIAŁAŃ

SMART (akronim od ang. Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound, dosł. sprytny), to koncepcja formułowania celów w dziedzinie planowania strategicznego opierająca się na zbiorze pięcioprzymiotnikowych postulatów. Zgodnie z akronimem tworzącym nazwę koncepcji, sformułowany cel powinien być:

Skonkretyzowany (ang. Specific) – jego zrozumienie nie powinno stanowić kłopotu, sformułowanie powinno być jednoznaczne i niepozostawiające miejsca na luźną interpretację.

Mierzalny (ang. Measurable) – a więc tak sformułowany, by można było liczbowo wyrazić stopień realizacji celu, lub przynajmniej umożliwić jednoznaczną „sprawdzalność” jego realizacji.

Osiągalny (ang. Achievable) – cel zbyt ambitny podkopuje wiarę w jego osiągnięcie i tym samym motywację do jego realizacji.

Istotny (ang. Relevant) – cel powinien być ważnym krokiem naprzód, jednocześnie musi stanowić określoną wartość dla tego, kto będzie go realizował.

Określony w czasie (ang. Time-bound) – cel powinien mieć dokładnie określony horyzont czasowy w jakim zamierzamy go osiągnąć.

Wskazana w Strategii wizja oraz powiązane z nią cele, mają charakter bardzo ogólny i bez konkretyzacji związanej z przyporządkowaniem mierzalnych wskaźników, oceny czy realizacja Strategii postępuje zgodnie z oczekiwaniami oraz określenie jakie jest tempo i kierunek zmian zachodzących w mieście, może mieć tylko charakter subiektywnej oceny. Dlatego też w tabeli poniżej, wskazano zestaw wskaźników, których monitorowanie pozwoli określić czy w obszarze danego celu następuje oczekiwana zmiana warunków, czy też wręcz przeciwnie – zidentyfikowany problem pogłębia się i konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w tym obszarze. Wszystkie dobrane wskaźniki mają charakter ogólnodostępnych informacji, co umożliwi ich weryfikację bez konieczności sporządzania dodatkowych raportów i ekspertyz.

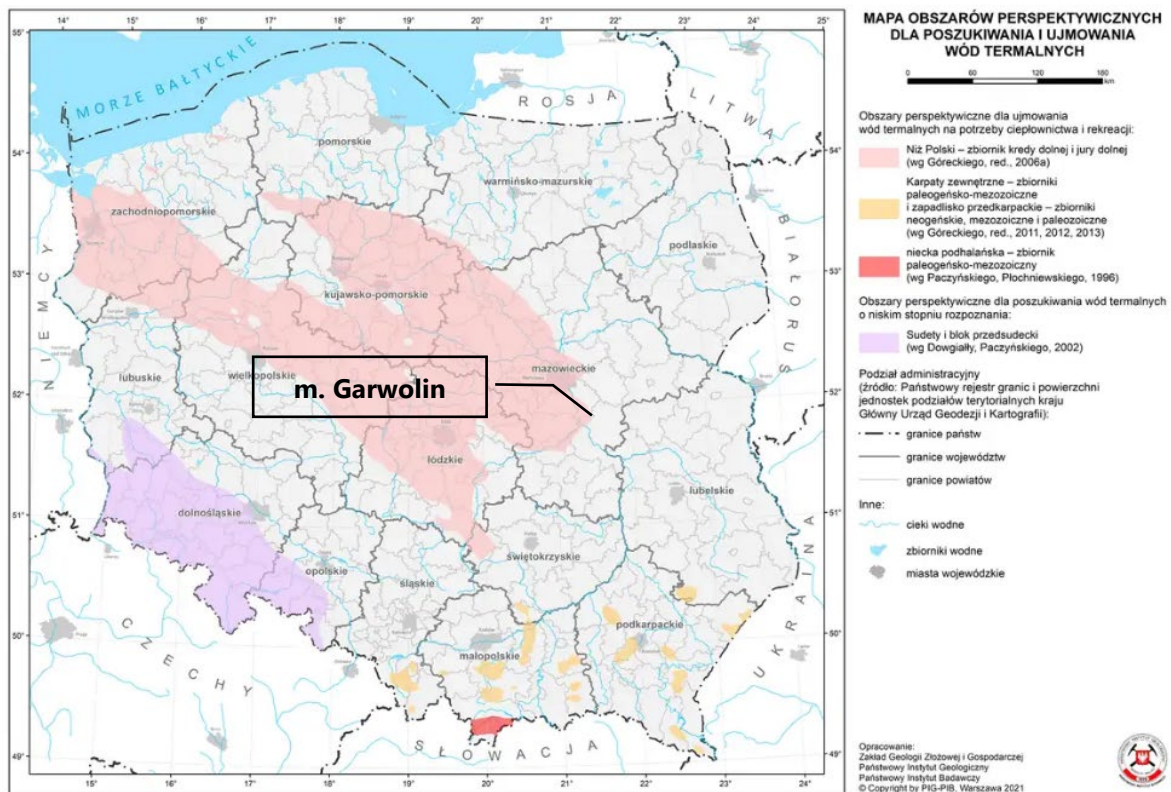
Tabela 1: Tabela wskaźników monitorowania celów Strategii

CEL	Wskaźnik	Parametr	Miernik Pożądana wartości lub kierunek zmian wartości
CEL I KAPITAŁ SPOŁECZNY	Ludność	Liczba mieszkańców	Wzrost
	Aktywność w obszarze kultury	Liczba uczestników imprez/ wydarzeń kulturalnych	Wzrost
	Aktywność w obszarze kultury	Liczba członków grup/sekcji/kół artystycznych	Wzrost
	Opieka społeczna	Beneficjenci opieki społecznej	Spadek
	Rynek pracy	Liczba osób pracujących/1000 mieszkańców	Wzrost
	Rynek pracy	Stopa bezrobocia	Spadek
CEL II AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Dni z przekroczeniem jakości powietrza	Liczba dni/rok	Spadek
	Emisja zanieczyszczeń powietrza	Poziom emisji	Spadek
	Fundusze zewnętrzne w tym fundusze unijne	Liczba umów o dofinansowanie projektów na terenie Miasta	Wzrost
	Działalność gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta	Wzrost
CEL III NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA	Ludność korzystająca z instalacji wodociągowej	% ogółu ludności	Wzrost
	Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej	% ogółu ludności	Wzrost
	Ludność korzystająca z instalacji gazowej	% ogółu ludności	Wzrost
	Długość tras rowerowych i chodników	km	Wzrost
	Zasoby mieszkaniowe	Liczba mieszkań	Wzrost
CEL IV BEZPIECZEŃSTWO	Bezpieczeństwo publiczne	Liczba przestępstw w tzw. siedmiu kategoriach przestępstw mających największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa (tj.	Spadek

CEL	Wskaźnik	Parametr	Miernik Pożądana wartości lub kierunek zmian wartości
		rozboje, bójki i pobicia, kradzieże mienia, kradzieże z włamaniem w tym kradzieże samochodów, uszkodzenia ciała oraz zniszczenie mienia).	
	Bezpieczeństwo uczestników ruchu	Liczba wypadków drogowych na terenie Miasta	Spadek
	Bezpieczeństwo uczestników ruchu	Liczba śmierci i osób rannych w wyniku wypadków drogowych na terenie Miasta	Spadek
	Bezpieczeństwo uczestników ruchu	Liczba kolizji drogowych na terenie Miasta	Spadek
	Zagrożenia przeciwpożarowe i pogodowe	Liczba zdarzeń wymagająca interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej	Spadek

10. POTENCJAŁ GEOTERMALNY MIASTA GARWOLINA

Wody termalne stanowią cenny surowiec wykorzystywany w wielu dziedzinach gospodarki krajowej. W Polsce do najbardziej perspektywicznych obszarów pod względem ujmowania i zagospodarowania wód termalnych należy Podhale oraz rejon ciągnący się od Szczecina aż po Góry Świętokrzyskie, gdzie największe korzyści przynosi eksploatacja wód z poziomów dolnej kredy i dolnej jury. Przeprowadzane w ostatnich latach odwierty wskazują jednak, że wysoki potencjał wód geotermalnych znajduje się również w centralnej Polsce, w obszarze Nizy Polskiego.

Rysunek 7 Mapa perspektywnych obszarów poszukiwania wód geotermalnych

źródło: www.pgi.gov.pl

Wody termalne występujące w rejonie Nizy Polskiego (m.in. Warszawa, Toruń, Mszczonów), osiągają temperatury od około 40°C do około 60 °C przy wydajnościach przekraczających 120 m³/h. W podwarszawskim Piastowie powstał otwór badawczy do głębokości 1940 m, gdzie prognozuje się możliwość pozyskania wody termalnej o temperaturze 43 – 47 °C przy wydajności około 150 m³/h.

Odwiert w Otwocku prognozuje możliwość pozyskania wody termalnej o temperaturze 42 °C. Są to parametry umożliwiające budowę małej lokalnej ciepłowni geotermalnej lub pozyskanie wód na potrzeby basenów lub Aquaparków.

Miasto Garwolin potencjalnie może znajdować się na obszarze perspektywnym dla poszukiwania i ujmowania wód termalnych i w przypadku możliwości pozyskania środków finansowych na sfinansowanie odwiertu badawczego, można podjąć próbę rozpoznania możliwości realizacji takiej inwestycji.

Wykaz otworów w skali kraju z udokumentowanymi zasobami geotermalnymi przedstawiono na rysunku poniżej.

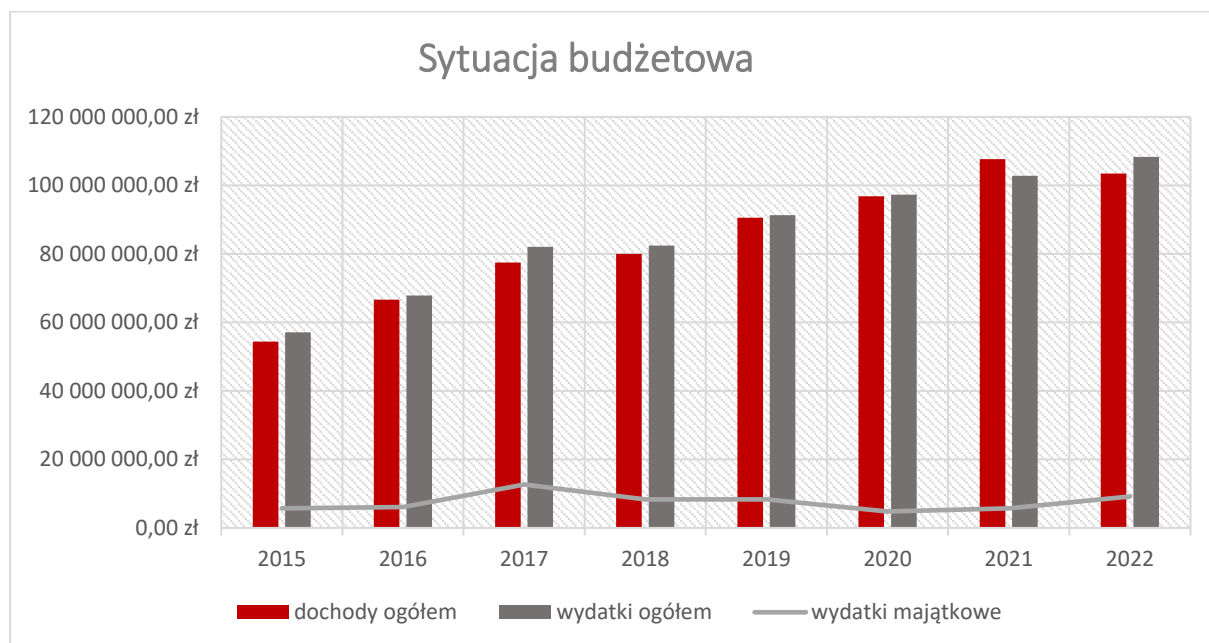
Rysunek 8 Mapa aktualnych obszarów poszukiwania wód geotermalnych.

źródło: www.pgi.gov.pl

11. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Działania określone w Strategii rozwoju Miasta Garwolina muszą być poparte możliwościami i chęcią ich realizacji, również w kontekście zapewnienia ich finansowania. Jak zaleca Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej nie jest zasadne wskazywanie budżetu i potencjalnego kosztu poszczególnych zadań. Strategia ma bowiem charakter kierunkowy, wskazuje na obszary i cele rozwojowe, jednak stopień skonkretyzowania zadań jest zbyt niski do przygotowania szczegółowego planu budżetowego.

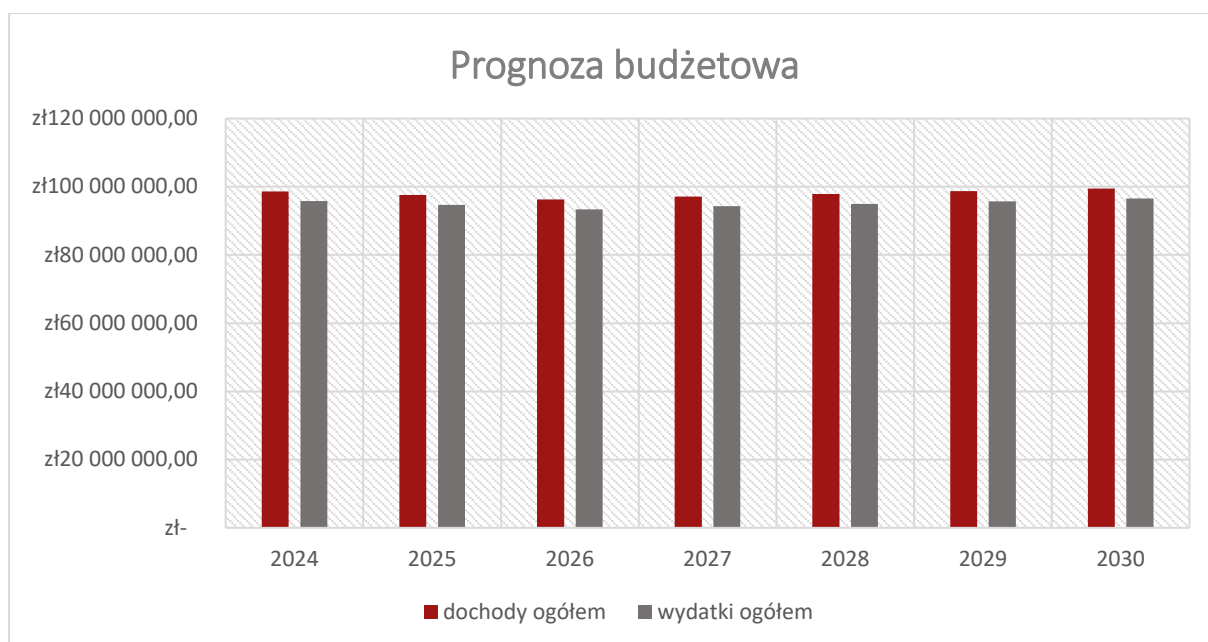
W ramach oceny ram finansowych dążyć należy natomiast do oceny kondycji finansowej Miasta z perspektywy zdolności do ponoszenia wydatków inwestycyjnych w okresie obowiązywania Strategii, a więc w latach 2024-2030. Ocenę tą przeprowadzono z perspektywy sytuacji budżetowej w latach ubiegłych oraz prognoz zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej (WPF).

Rysunek 9 Budżet i wydatki majątkowe w latach 2015-2022

Wykres zamieszczony powyżej, wskazuje, iż w latach 2015-2020 budżet Miasta Garwolina wzrósł z 54,3 mln zł w 2015 r do 107,69 mln zł w 2022 r. W przeciągu 7 lat budżet Miasta wzrósł niemal dwukrotnie. Dochody własne w latach 2015-2022 wzrosły z 32,4 mln zł w 2015 r. do 52,0 mln zł w roku 2022 r. W tym samym czasie rosły wydatki majątkowe budżetu: z 5,7 mln zł w roku 2015 do 9,1 mln zł w roku 2021. Aktualnie wydatki majątkowe wynoszą ok. 8-10 % całego budżetu Miasta.

Na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej oraz aktualnej sytuacji budżetowej Miasta, w perspektywie lat 2024-2030 założyć można utrzymanie wskazanego wyżej wskaźnika wydatków majątkowych.

Rysunek 10 Prognoza budżetu i wydatków majątkowych w latach 2024-2030.

W 2030 r. WPF prognozuje dochody ogółem na poziomie 99,489 mln zł, przy wydatkach wynoszących 96,5 mln zł. Łączna wartość potencjalnych wydatków majątkowych do roku 2030 wynosić może do 9 mln zł rocznie. (Faktyczna wartość, może być różna i uzależniona od kondycji budżetowej Miasta, uzyskanych dofinansowań zewnętrznych oraz kredytów).

Z uwagi na ograniczone możliwości budżetowe Miasta, kluczowe w realizacji zadań inwestycyjnych jest pozyskanie finansowania zewnętrznego m.in. ze środków budżetu państwa, państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, państwowych osób prawnych, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, Krajowego Planu Odbudowy (KPO) czy środków z budżetu Unii Europejskiej.

12. UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW W OPRACOWANIU STRATEGII

W celu zbadania opinii mieszkańców na temat aktualnej sytuacji i oczekiwań co do rozwoju Miasta w sierpniu 2023 r. przeprowadzono badanie ankietowe, w którym uczestniczyło 400 mieszkańców Miasta.

PODSUMOWANIE ANKIETYZACJI

TERMIN

sierpień 2023 r.

FORMA

Ankieta elektroniczna i papierowa

PROMOCJA

Profil Facebook
Strona internetowa Miasta Garwolina
Strony internetowe lokalnych portali

Liczba ankiet

218 ankiet elektroniczne
182 ankiet papierowych

400 ankiet łącznie

Rysunek 11 Graficzne podsumowanie ankietyzacji

W ramach podsumowania przeprowadzonego badania ankietowego sporządzono Raport z ankietyzacji, którego wyniki stanowiły jedną z wypadkowych rekomendacji zawartych w Strategii. Raport stanowi załącznik do niniejszej Strategii.

Strategia Rozwoju Miasta objęta została również konsultacjami społecznymi obejmującymi spotkanie konsultacyjne, które odbyło się 1 lutego 2024 .

Podsumowanie konsultacji społecznych oraz wynikające z nich zmiany w dokumencie wskazano w Sprawozdaniu z przebiegu i wyników konsultacji, stanowiącym załącznik do Strategii.

13. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga m.in. projekt strategii rozwoju, który wyznacza ramy do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Chociaż dokument spełnia pierwszą przesłankę wynikającą z art. 46 ww. ustawy, tj. stanowi strategię rozwoju w rozumieniu art. 9 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. U z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.), to jednak żadne z zadań, które zostały wskazane i zarekomendowane w Strategii nie wpisują się w katalog przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko, określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839). Nie została zatem spełniona druga z przesłanek wskazanych w art. 46 ww. ustawy. W związku z tym dla przyjęcia dokumentu nie jest konieczne przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

14. SYSTEM REALIZACJI I MONITOROWANIA STRATEGII

Instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii można podzielić na trzy główne grupy:

1. sektor publiczny – Urząd Miasta oraz jednostki organizacyjne Miasta Garwolina;
2. sektor biznesowy – przedsiębiorcy, organizacje otoczenia biznesu, stowarzyszenia przedsiębiorców i pracodawców;
3. sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni i osoby publiczne;

Sektor biznesowy i społeczny mają charakter uzupełniający realizację Strategii – o kształcie i rozwoju miasta nie decydują bowiem wyłącznie inwestycje publiczne, ale również aktywność mieszkańców, społeczne działania przedsiębiorców, a także kapitał inwestorów zainteresowanych lokowaniem swoich przedsięwzięć na terenie gminy (zarówno tych o charakterze gospodarczym, jak i mieszkaniowym – deweloperskim). Kluczową rolę w realizacji Strategii, zdecydowanie pełni sektor publiczny, który odpowiedzialny jest za instytucjonalne przyjęcie Strategii, a następnie jej wdrożenie, monitoring, ewaluację oraz w razie stwierdzenia takiej potrzeby – aktualizację.

ETAP WDRAŻANIA I PRZYJMOWANIA STRATEGII

Wdrażanie Strategii to etap polegający na przyjęciu dokumentu do realizacji przez Miasto Garwolin.

Za przygotowanie projektu dokumentu odpowiada wykonawca dokumentu: przedsiębiorstwo Energia dla Miast Sp. z o.o. z Mikołowa.

Projekt dokumentu poddawany jest opiniowaniu z wyznaczonymi instytucjami (m.in. z Zarządem Województwa Mazowieckiego) oraz konsultacjom społecznym, po których zatwierdzony przez Burmistrza Miasta Garwolina projekt dokumentu wraz z protokołem z konsultacji, przekazywany jest Radzie Miasta celem przyjęcia w drodze uchwały.

RADA MIASTA GARWOLINA – ODPOWIEDZIALNA JEST ZA:

- Przyjęcie Strategii do realizacji;
- zatwierdzenie ewentualnych zmian w zapisach Strategii wynikających ze zgłoszonych uwag;
- powierzenie wykonania przyjętej uchwały Burmistrzowi Miasta Garwolina.

ETAP REALIZACJI STRATEGII

Realizacja strategii to etap polegający na realizacji zadań i celów wskazanych w dokumencie. Za działania w tym etapie odpowiada Burmistrz Miasta Garwolina, który przy pomocy Urzędu Miasta Garwolina wykonuje m.in. podjęte przez Radę Miasta Garwolina uchwały.

BURMISTRZ MIASTA I URZĄD MIASTA GARWOLINA – ODPOWIEDZIALNI BĘDĄ ZA:

- nadzór nad realizacją działań przyjętych w Strategii;
- zapewnienie środków finansowych na realizację działań wynikających ze Strategii poprzez uwzględnienie ich w budżecie Miasta Garwolina i Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania na ich realizację;
- współpracę z partnerami społecznymi i gospodarczymi.

ETAP MONITOROWANIA STRATEGII

Monitorowanie Strategii to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji dotyczących postępów i efektów wdrażania Strategii, mających na celu zapewnienie zgodności realizacji działań z zatwierdzonymi wcześniej założeniami i celami. Za działania na tym etapie odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta Garwolina, działający przy pomocy Urząd Miasta Garwolina. Przewiduje się monitorowanie Strategii w formie Raportu z wdrażania Strategii w formie corocznej informacji zamieszczanej w Raporcie o stanie Miasta Garwolina. Dodatkowo po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii powinien zostać sporządzony raport ewaluacyjny zawierający w szczególności:

- Zrealizowane działania w okresie raportowania;
- Informacja o poniesionych wydatkach budżetowych i pozyskanych środkach zewnętrznych na realizację Strategii;
- Wpływ zrealizowanych działań na cele Strategii;
- Zidentyfikowane przeszkody i problemy w realizacji działań zawartych w Strategii (wraz z rekomendacjami dotyczącymi ich rozwiązania);
- Rekomendacje w zakresie aktualizacji listy działań w nowej Strategii Rozwoju;
- Odniesienie się do zebranych opinii mieszkańców, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, w tym działających na terenie Miasta Garwolina organizacji pozarządowych i przedsiębiorców w zakresie realizacji Strategii (w przypadku ich zgłoszenia).

AKTUALIZACJA STRATEGII

Inicjatywę aktualizacji Strategii posiada Burmistrz Garwolina. Aktualizacja następuje w analogicznym trybie co pierwotne przyjęcie dokumentu. Wymaga więc:

- Przygotowania projektu aktualizacji;
- Poddania projektu dokumentu konsultacjom społecznym;
- Poddania projektu dokumentu obowiązkowym opiniom;
- Przedstawienia projektu wraz z protokołem z konsultacji społecznych Radzie Miasta Garwolina, celem przyjęcia zmiany w drodze uchwały.

SPIS TABEL

Tabela 1: Tabela wskaźników monitorowania celów Strategii	73
---	----

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Schemat opracowywania diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT	7
Rysunek 2 Model gospodarki o obiekcie zamkniętym	16
Rysunek 3 Sieć osadnicza województwa mazowieckiego	19
Rysunek 4 Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego	21
Rysunek 5: Wizja Garwolina 2030 r.	32
Rysunek 6 Obszary funkcjonalne Miasta (źródło: opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Garwolina)	41
Rysunek 7 Mapa perspektywicznych obszarów poszukiwania wód geotermalnych	75
Rysunek 8 Mapa aktualnych obszarów poszukiwania wód geotermalnych	76
Rysunek 9 Budżet i wydatki majątkowe w latach 2015-2022	77
Rysunek 10 Prognoza budżetu i wydatków majątkowych w latach 2024-2030	78
Rysunek 11 Graficzne podsumowanie ankietyzacji	79